Akbaba

— Anne, bak, nişanlım bayram hediyesi ne göndermiş!..

1964 YILINDA

100 apartman dairesi

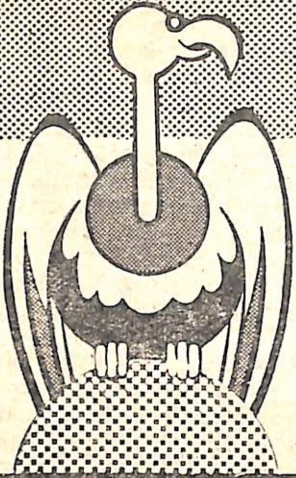

YENİ YUVANIZDA MESUT OLUNUZ

(Faal: 723—29)

Akbaba

SİYASİ MİZAH GAZETESİ

BAŞYAZARI :
Yusuf Ziya Ortaç

SAHİBİ :
Ergin Ortaç

YAZI AİLESİ :

Aziz Nesin, Adnan Veli, Orhan Kemal, Rifat Ilgaz, Naci Sadullah, İlhan Selçuk, Selâmi Yurdatap, Nimet Arzık, Necdet Rüştü, Şemsi Belli, Salâhattin Kutlu, Burhan Esen, Kenan Akıncı, Reşit Aşçıoğlu, Vedat Saygel.

ÇEVİRGEN AİLESİ : Vâ - Nû, Semiramis Aydınlık, Ergin Ortaç, Gülden Ortaç.

KARİKATÜR AİLESİ : Necmi Rıza, Turhan Selçuk, Nehar Tüblek, Cafer Zorlu, Mehmet Polat, Semih Balcıoğlu, Mim Uykusuz, Zeki Beyner, Burhan Solukçu, Şadi Dinççağ, Mıstık,

Yazı işlerini fiilen idare eden :
Kadri Yurdatap

Dizildiği ve basıldığı yer :
Akbaba Matbaası

Kapak baskısı :
Şaka Matbaası

Abone bedeli : Yıllığı 50, Altı aylığı 25 lira. Yabancı memleketlere yıllığı 100, altı aylığı 50 lira. Uçakla gönderilmesi istenen abonelerden uçak masrafı ayrıca alınır.

Fiatı : 100 kuruştur.

İDARE YERİ :
Divanyolu Klodfarer caddesi, No. 8 - 10
Daire : 3.
Telefon : 22 18 11

İLAN FİATI :
Kapak içi, santimi 20 lira, iç sayfalar 30 liradır.

13 Şubat 1964
Cilt : 6 — Sayı : 7
YIL : 42

Bu gazete Basın ahlâk yasasına uymayı taahhüt etmiştir.

YAĞMA DEVRİ!

BİZİM öğrencilik çağımızda tarih üçe bölünmüştü: Taş devri, Tunç devri, Demir devri... Bunlar, dünya medeniyetinin ana bölümleri idi.

Eğer hâlâ böyleyse şaşarım. Neden buhar devri yok? Neden elektrik devri yok? Hele şimdi, neden Atom devri yok?.. Bunlar, henüz bizim dünyamıza ışık tutmadı ama, insanlığa yeni ufuklar açan buluşlar değil midir?

Bizim dünyamız, dedim... Bizim dünyamız ondört yıldır, yeni bir çağ yaşıyor: Yağma devri!

Bu ondört yıl içinde, çalınmadık, çırpılmadık, yağma edilmedik nemiz kaldı? Halkın inancına, halkın güvenine, halkın sevgisine kadar...

Seçimlerde yağma edilmedik kutsal duygu bırakmıyoruz. Nerdeyse, Parti mitingleri Cami avlularında yapılacak, nutuklar minarelerde söylenecek!

Din ile Politika, Hilâfet ve Saltanat Türkiyesinde bile, Demokrasi Türkiyesindeki kadar biri birine karıştırılmamıştır.

İnsanlarımızın Tanrısal inançlarını yağma ile işe girişen adam, neyi yağma etmez ki?.. Tarih kitaplarından İnönü zaferleri bile bu yağmacı ellerle koparılmadı mı? Atatürk heykellerine bu yağmacı ellerle saldırılmadı mı? Memlekete akan milyarlar, kalkınma yağmacılarının, tuttuğunu yakan ateşli pençelerinde kül olmadı mı?..

Yağma!..

Ankara'daki, İstanbul'daki, İzmir'deki gece kondular, nedir?.. Ya Devlet toprağına, ya vatandaş toprağına temel atmış birer yağma sitesi değil mi?

Yağma!..

Politika hayatımızda yağma.. Ticaret hayatımızda yağma.. Bilim ve sanat hayatımızda bile yağma!

İyi ile kötünün, güzelle çirkinin, değerli ile değersizin, doğru ile yalanın eşit olduğu bir ortam içinde yaşıyoruz.

Tanzimat'ın aydın hocası Tahsin efendinin, fanus içinde güvercin tecrübesi üstünden yüz yıl geçti. Yüz yıl önce ona kâfir diyen yobazlar bugün, Traktörle toprak sürenlere kâfir diyorlar, tavuklarını aşılatanlara kâfir diyorlar, hasta çocuklarını doktora götürenlere kâfir diyorlar!

Atatürk'ün sağlığında, Ankara treninin lokantasında bir köy delikanlısiyle bir köy kızının yemek yiyişlerini, gözlerim yaşararak seyretmiştim. Şimdi mi?.. Size, içi alev alev yanan bir aydın Generalimizin, Faruk Güventürk'ün söylediklerini yazayım: Geçen yıl gezdiği illerden birinde, iç hastalıkları uzmanı bir kadın doktorumuzun, çarşıya, kara çarşaf, kara peçe içinde çıktığını görmüş!

Kara kuvvetin baskısı, Tıp Fakültesinde okumuş bir doktor hanıma bile yüzünü açtırmıyor!

Yağma!..

Türkiye'nin tek teşkilâtlanmış gücü cehalet, kaderimizi eline almıştır. Atatürk'ün onbeş yılda çağ değiştirttiği memleket, ondan sonraki onbeş yıl içinde yeniden çağ değiştirdi.

Büyük yardımcımız Amerika Birleşik Devletinden tutunuz da en küçük Avrupa devletine kadar, dünya haritasında avuç açmadığımız yer kalmadı. Bir de gazetelerin arka sayfalarına bakınız:

Türk Hava Yolları, ucuz Hac seferleri ilân ediyor!

Demek, Suudi Arabistan'ın dört karılı, kırk cariyeli, altın saraylı, serhoş ve kumarbaz prenslerine, yine milyonlarca döviz dağıtacağız: Gelecek seçimlerde Hacı sakalı sıvazlayıp oy duası almak için!

Yağma!..

Herkes alabildiğini alıyor, herkes çalabildiğini çalıyor: Sırtımızdaki mintandan göğsümüzdeki imana kadar!

Bakıyorsunuz, sokak hırpanisi, vapurdaki pencere kayışını kesip aparmış.. Caddedeki mazgalı söküp yürütmüş.. Anıt çeşmenin parmaklıklarını kırıp kaldırmış!

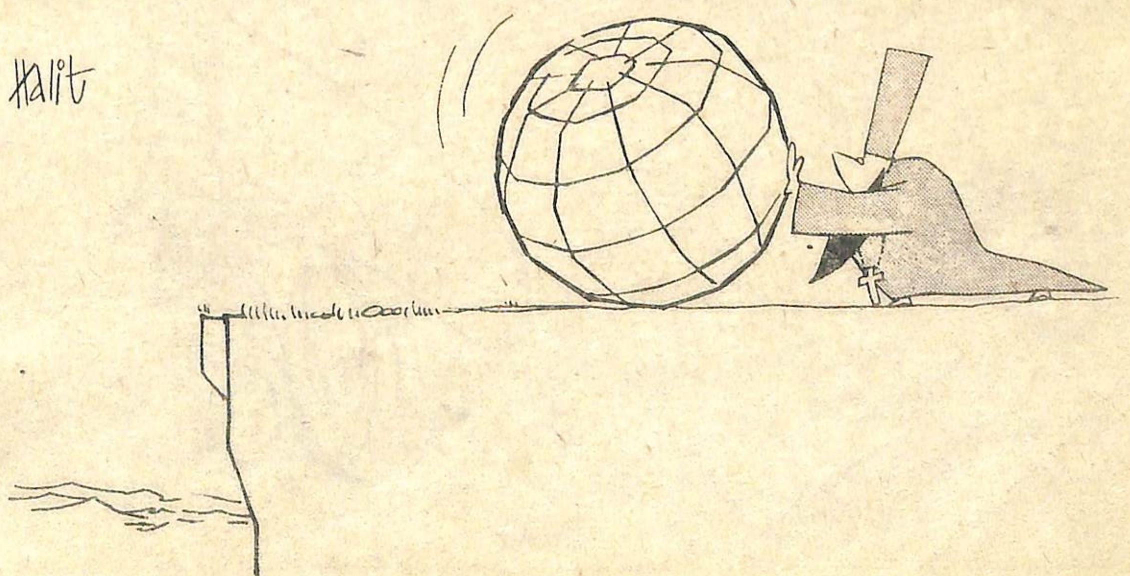
Belediye Meclisi üyesi - Hay maşşallah! - elli milyonluk morfin kaçırırken yakayı ele vermiş!

Bir başkası... Bir başkası... Yeter!.. Hem yerim doldu, hem yüreğim!

Yağma!..

Halk dilindeki Hasan'ın böreği, bugünkü yağma devinin diş kovuğunda bile kalmaz!

Yusuf Ziya ORTAÇ

Yazısız

Bayramdaaam Bayrama!

VEDAT SAYGEL

Eskici,

— Yedi buçuk liranız varsa, size üç tane onluk vereyim, diyince, adam gülmemek için kendini güç tuttu. Az kalsın makaraları koyverecekti çarşının ortasında!

— Yedi buçuk lira ha? diyecekti. Yedi buçuk liram olsa, bayram üstü taş gibi pardesüyü bu fiata satar mıydım?

Basacaktı kahkahayı... Ortalık çın çın ötecekti. Gelen geçen de,

— Ah, ne mutlu adam, diyecekti. Gam yok, keder yok. İşlerini yoluna koymuş, nasıl da yürekten gülüyor!

Çabucak kendini toparladı. Bugünden sonra bayram... Yapılacak daha bir sürü işleri dururken, oyalanmanın sırası mıydı?

Dudaklarında ılık bir aydınlık, koltuğunun altında küçücük bir bohça, yirmi iki buçuk lirayı cebine koyduğu gibi dışarı fırladı.

Pardesü yokmuş sırtında. Olmasındı. Bunca zaman pardesülü gezdi de, yaşamasında bir değişme mi oldu? İş mi bulabildi? Bir yerlerden cebine üç kuruş mu girdi? Kapısına dayanan, yolların kesen alacaklıları mı azaldı? Ne gezer... Oysa parası vardı şimdi. Ama, azmış:

— Olsun, dedi kendi kendine. Olsun. Atalarımız, «para parayı çeker» sözünü boşuna etmemişler ya. Bakarsın, şıp diye çoğalıverir. Hem öylesine çoğalır, öylesine çoğalır ki, nereden geldiğini, nasıl harcıyacağını kendin bile şaşırırsın!

Beyninde bir şimşek çaktı: Sahi... Bir fabrikada, bir büroda çalışmadan da pekâlâ para kazanılabilirdi. Bu memlekette herkes işçilik yapmıyordu ya... Fabrika kapılarında iş arayacağına, serbest çalışırdı efendim. Meselâ, meselâ... Birden bakışları yol kenarında sandıkla portakal satan adama ilişti.

— Portakal satarım, diye geçirdi içinden. İşe ufaktan başlarım. Bir sandık portakal, on lira da mı bırakmaz? Dişini sık, günde iki sandık bitir, yirmi lira kazan. Üç sandıktan, otuz... Dört sandıktan, kırk... Gerisi, gayretine kalmış.

Kırk lira!.. Üüü, ne para be! Hem de, bir günün ortalama kazancı...

Tatlı, sevinç gibi bir ürperti sardı içini. Bayram telâşı ile yollara dökülen kalabalığın arasından geçip, bir radyo tamircisine girdi. Koltuğunun altındaki bohçayı tezgâha bıraktı.

Tamirci küçücük kutuyu evirdi çevirdi,

— Çok kullanılmış, dedi.

Bu radyoyu nasıl olup çok kullanabildiklerine kendi de şaşıyordu:

— Valla, dedi, nasılsa unutulmuş. Kusura bakmayın artık.

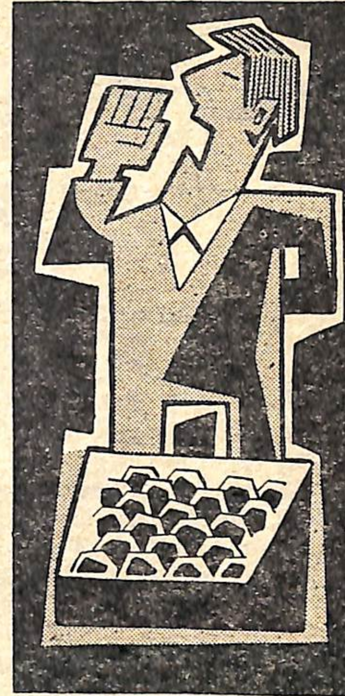
Adam, radyonun bir yerlerini kurcaladı:

— İki dalgası da bozuk. Yalnız İstanbul'u alıyor.

— Olsun canım... Ben de yalnız çalışan taraflarını satıyorum.

Kısa bir pazarlıktan sonra, yetmiş beş liraya anlaştılar. Adam, cüzdanını çıkardı:

— Yirmi beş liranız var mı?

Tû, Allah kahretsin! Nolurdu yirmi iki buçuk yerine, cebinde yirmi beş lirası bulunsaydı... Para üstü vermek, kimbilir ne zevkli bir şeydi. Radyocunun zar zor bir araya getirdiği yetmiş beş lirayı da ötekilerin yanına koyup, dükkândan çıktı.

Dudaklarında mutlu bir ışıltı, portakal ticaretinden ilk kazancını elde etmişçesine rahat, hava kararmadan alacaklılarını tamamlamak için koşuşan renk renk giyimli insanların arasına karıştı.

Pardesüden sonra, radyosu da gitmişti. Gitsin. Arada bir şarkı dinlemekten başka ne işe yarıyordu sanki? Dinlemeyiverirlerdi. Radyonun söylediği şarkıları, kendi de söyleyebilirdi. Güç mü yani? Bir yerin çimdiklenmiş gibi uzun bir «ah» çekip, üç beş te «of of» dedin mi, olur sana en güzelinden bir Alaturka şarkı. Baktı evdekilerin yüzünde bir değişme var, radyonun yokluğuna üzülünüyor, haftada iki akşam toplardı çoluk çocuğu başına, istedikleri şarkıları bir bir söylerdi. Sesi güzel değilmiş; boş ver. Koskoca haftada iki kerecik söyliyen de, dinliyen de, bu azaba nasıl olsa katlanırdı elbet.

Vızır vızır işleyen taşıtlara aldırmadan, karşı kaldırıma geçti.

— Kırk lira... diye tekrarladı. İnsan günde on lirayla geçinip otuzunu biriktirse, ay sonunda dokuz yüz lirası olurdu elinde. Bilemedin sekiz yüz... Haydi haydi yedi yüz... Az mı?

İşleri tıkırında giden insanların gönül rahatlığıyla, derin bir soluk aldı. Gök güneşsizdi. Gök bulutluydu. Ama bir güzeldi ki... Yaşamayı, kalabalığa karışmayı hiç böylesine sevmemişti. Sarhoşluğa benzer bir duyguyla dakikalarca yürüdü. Omuzuna çarptılar, güldü. Arkasından ittiler güldü. Durmadan gülmek geliyordu içinden. İki saat önce olsa, alınırdı:

— Hor gördüklerinden yapıyorlar, derdi. Parasızsan, işsizsen, karşında canavar kesilir insanlar!

Boynunu ceketinin yakaları arasında biraz daha büzer, ürkek bakışları yerde, biraz daha yok olmuşçasına şansına, kaderine küfürler ede ede yürürdü.

Güçlüydü şimdi. Dikti. Cesurdu. Portakal ticareti istediğinden âlâ gidiyordu. Çalışmak bambaşka bir şeydi be!

Bir vitrinin önündeki seyirci kalabalığına sokuldu. Vay vay vay... Ne ustalıkla donatmışlardı yahu! Fiat etiketleriyle ilgilenmedi bile. Yanındaki zengin görünüşlü adamın baktığı kazağa, kendi de baktı. Adam, kadın çamaşırlarına çevirdi yüzünü. O da kadın çamaşırlarını inceledi. İnsan haklarını tanıyan bir dünyada yaşamak aman ne güzeldi! Kimse gelip de:

— Arkadaş, bir şey almıyacaksan vitrinin önünde işin ne? demiyordu.

Çoraptan kaşkola kadar ne varsa, hepsine doya doya baktı. Gördüklerinin renklerini, biçimlerini ezbere biliyordu artık.

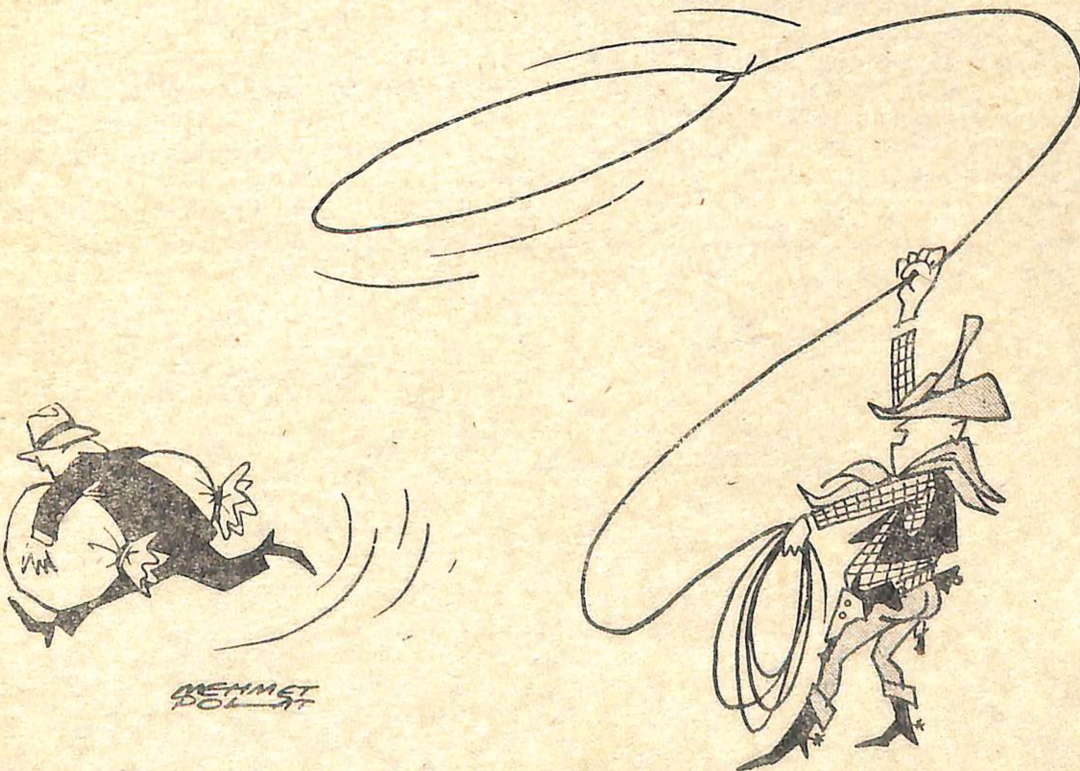
Yürüdü. Bu şehri, bu semti, bu caddeyi ilk defa görüyordu sanki. Gelip geçen otobüsleri, kaldırımları dolduran işportaları, renkli kâğıtlarla süslenmiş şekerci tezgâhlarını gizli bir zevkle yabancı yabancı seyretti.

Eveeet, ne demişti? Yedi yüz lira... Bir yedi yüz daha biriktirdi mi, atardı eve iki çeki odun, biraz harçlık verirdi karısının eline, atlar giderdi Antalya'ya. Ordan koca bir kamyon dolusu portakal getirip, şehrin işlek bir yerine yıktı mı, kimbilir daha kaç yedi yüz liralar kâr ederdi!

— Olmaz, dedi kendi kendine. Kışta kıyamette kırk lira kazanacağım diye köşebaşlarında titreşilmez. İşi değiştirmek gerekiyor.

Değiştirirdi. Bu kış kamyonla birkaç posta portakal taşıdı mı,

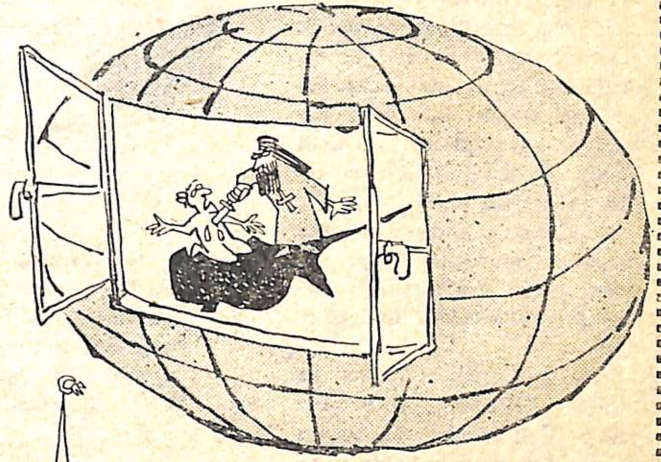
Amerikan sistemi vergi tahsili isteniyor. — Gazeteler —

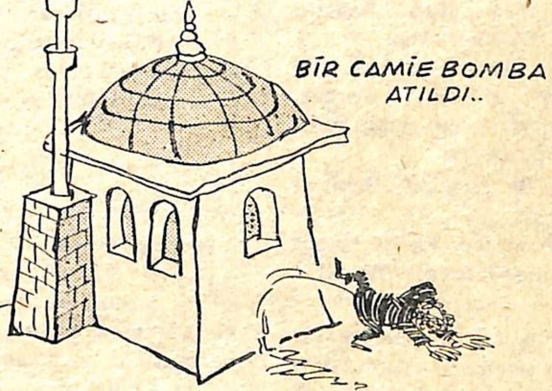

Yazısız

ACI TEBESSÜM

ilk baharda başka bir iş tutardı. Dilediğini yapabilecek kadar parası olacaktı. Küçücük, fabrikamsı bir şey kurardı. Parası yeter miydi ya?

İçinden bir takım hesaplar yapa yapa evinin bulunduğu sokağa saptı. Aylardır ilk defa hava kararmadan giriyordu bu sokağa. Üç beş kuruş borç için insan yüzüne çıkamaz, siyah perdeleri indirmeden odasında ışık yakamaz olmuştu! Ama portakalcılığa bir başlasın, hepsine yapacağını biliyordu.

— Şu bizim hesabı çıkar bakayım, diyecekti bakkala. Otuz üç lira değil mi? Eksik verdin, ses çıkartmadık. Fazla yazdın, gık demedik, Osman efendi. Ama şunun şurasında iki kuruş borçlandık, bize yapmadığını bırakmadın. Al paranı, kapat hesabımızı kardeşim!

Havalindeki servetinden dört onluk çekip attı bakkalın suratına! Sıra manavdaydı. Ona da aynı şeyi yaptı, ev sahibine de...

Oh be, dünya vardı! Bu kadarcık borç için rezil olmağa, uykusuz kalmağa değer miydi?

Bütün borçlarını ödemişçesine rahat, dimdik, kimseye selâm vermeden sokağı geçip, evine girdi. Ev gene o eski evdi. Perdeler sımsıkı kapalı, çocuklar birer köşeye büzülmüş, karısı çorap yamıyordu.

— Kalk ulan, diye bağırdı karısına, kalk! Bu ne pısırıklık böyle! Kimseden korkun kalmasın artık. Aç şu perdeleri, yak ışıkları, hiç değilse senede bir kere, bayramdan bayrama biz de insan gibi yaşıyalım be!

Vedat SAYGEL

Züğürtnâme

Bir faydası olur mu bahttan medet beklesek?
Giden ayı gelecek senelere eklesek.
Her mutluluk şarabı acı değil, dömi sek.
İçmeyi bilmeyene bu bile fazla bir doz,
Keyfini bozma sakın, sarı liraları boz!

* * *

Sivrisinek sesini kendin için sanıp saz,
Bir işe özenmedin ne geçen kış, ne bu yaz.
Bu kış ta alacaksın herhalde bol bol ayaz.
Karga gibi çok öttün, şimdi de ol ispinoz!
Yine keyfini bozma, varsa liraları boz!

* * *

Bu esvabın yüzünden pahalıdır astarı,
Çarşıya hiç uymuyor evindeki tasarı.
Borçlu ölmezmiş ama olurmuş benzi sarı!
Fıstıkî yeşil nene, nene gerek sarı, boz!
Varsa kemerindeki çil çil altınları boz!

* * *

İyiniyet arama her «Dostum» diyen seste.
Erişilmez menzile bu kadar da aheste.
Paracıkları doldur cebine deste deste.
O zaman sen olursun her çöplükte tek horoz!
Keyfin gemini kısma, şu sarı kızları boz!

* * *

Züğürt topal eşekle katılırmış katara,
Sözleri ipe gelmez, palavrası kantara .
«Ne için yaya kaldın» denilir mi Tatara?
Bir araya gelince üç müflisle bir kokoz,
Birbirine derler ki: Bugün de sen para boz!..

Salâhattin KUTLU

Onlarda bizde

Günlük gazetelerimizin dağıttıkları ilâvelerden birini okuyordum...

«İtalyan Nikâhı» filminin güzel yıldızı Stefania Sandrelli, sevdiği erkekle bir türlü evlenemiyormuş.

Evlenememesine de sebep, tıpkı «İtalyan Nikâhı» filminde olduğu gibi Sandrelli'nin hayatta sevdiği erkeğinin de evli oluşu ve İtalyan kanunlarına göre boşanamamasıymış.

Verilen ilâve bilgiye göre, şimdi Sandrelli'nin sevgilisi boşanmanın kolay olduğu bir ülkeye gidip derdine çare arayacakmış.

Biliyor musunuz, özellikle bu filmin memleketimizde gösterilişinden sonra, ikinci bir evlenme zorluğunun hüküm sürdüğü İtalya gibi ülkelerde yaşayan insanlara karşı bizde tuhaf bir acıma hissi başgösterdi.

Oysa bizdeki evlenme zorluğu çok daha fecî!

Onlar, evlendikten sonra bir defa daha evlenebilmek için, memleketlerini terk zorunda kalıyorlar... Bizde ise parasızlık, işsizlik öyle bir hâl aldı ki, giden işçi sayısından da belli olduğu gibi, bir defacık olsun evlenebilmek için Avrupalara göçediliyor.

7 gün

PAZAR :

Şu çekildi, bu çekildi derken, nihayet birkaç ay için bile olsa o da çekildi: Ekrem Alican da.

Bu çekilişin tam Ramazan'a gelişi bana eski Karagöz'leri hatırlattı:

Alt alta, üst üste bir kavgadan sonra, Hacivat Çelebi eli çenesinde sahneden ayrılırken şöyle söyler:

Yıktın perdeyi eyledin viran,
Varayım sahibine haber vereyim heman!

Şimdi partinin başında İstanbul'un sevimli küçük valisi var... Eh, bu kadar küçülen bir partiye de F.K.G. dan uygun başkan olamaz. Artık Yeni Türkiye'liler, onun etrafında toplanıp eski bir soruyu tekrarlıyabilirler:

Mini mini valimiz,
Ne olacak halimiz?

PAZARTESİ :

Gazetelerimizin Ramazan sayıları ibretle seyredilecek şeydir. Bakıyorum: Bacak aralarını açmış bir seksapel afiftesi. Resmi bile «Gel bana, gel bana» diyor. Oruçlu iseniz, yazık o dakikaya kadar çektiğiniz açlığa.

— «İnsan karısını öperse orucu bozulur mu?» diye danışan birine Nasrettin Hoca'nın verdiği cevap ne güzeldir:

— «Eğer yeni evliyseniz bozulur.. Yoook, yirmi otuz yıllık evli iseniz ha karını öpmüşsün, ha benim pabucumu.»

Ama gazetedeki bu yosma öyle değil, bir yan bakışla oruç bozan cinsinden.

Sonra, öbür sayfada bir ibadettir gidiyor: Ayetler, hadisler, tefsirler, İslâm tarihinden tefrikalar...

Genelevle Ticanî tekkesi yan yana...

Ey yirmi beş kuruş, senin uğruna neler feda ediliyor!

SALI :

Amerika'lı operatörler bir mucize ameliyat yapmışlar: İnce kan damarları tıkanık bir hastanın kalbi değiştirilmiş.

Dileriz ki, yakın zamanda bu başarılı operasyon genişliye genişliye bütün dünyaya yayılsın... Hele yurdumuzda, değiştirilmesini istediğimiz öyle bozuk kalbler var ki!..

ÇARŞAMBA :

Yahu, utanma sahiden kalmadı galiba... Eskiden dört duvar arasında fısıldaşılan aile sırları şimdi gazete sahifelerinde.. Hem de, pek ilgiç, pek önemli bir habermiş gibi birinci sahifelerinde.. Girit meselesi ile, vergi meselesi ile, grev meselesi ile yan yana.

İşte bir tanesi:

«Asliye hukuk mahkemesi'nde boşanma dâvası açan bir kadın kocasının ne yatak, ne mutfak vazifesini yapmadığını söyledi!»

Kocanın yatak vazifesini anladık ama, mutfak vazifesini anlıyamadık: Yani, yemek mi pişirmiyormuş? Bulaşık mı yıkamıyormuş?

Demek dâvacı bayana göre erkeğin iki ödevi var: Gündüz tencereyi ateşe koymak, gece de mercimeği fırına vermek!

Anlaşıldı, anlaşıldı: Acele Birleşmiş Milletler'i toplantıya çağırıp İnsan Hakları Beyannamesi'ne kocaları koruyacak bir madde ilâve etmenin zamanı gelmiş...

PERŞEMBE :

C.H.P. nin İstanbul İl Başkanı bakınız ne buyurmuş:

— Belediye Başkanı bizden ama, kendisini tenkitten geri kalacak değiliz...

Bay başkan, gazetecilere bunları söylerken orada değildik ama, nasıl kasıldığı şu ek sözlerinden belli:

— Haşim İşcan, karşısında beni bulacağını bildiği için, umarım iyi çalışacaktır!

Gel de çatlama... Adam parti başkanı değil, Kırkpınar baş pehlivanı sanki. «Hayda bre» deyip elenseyi çekti mi, dayanabilirsen dayan.

Ayol sende bu güç varsa, Haşim İşcan'ın karşısına çıkacağına seçimlerde Gümüşpala'nın karşısına çıksaydın ya...

Ah, ah... Yaralı aslanın hakkı var:

— Ben bu dertten ölmem ama, senin dilin beni öldürecek, demiş tavşana...

CUMA :

Gazetecilerin Büyük Millet Meclisi içinde görevlerini yapmaları bir mesele oldu. Tanrıya şükür, meselelerimiz çoğalıyor. Eskiden ne kadar az meselemiz vardı değil mi?.. Hattâ bir aralık halledilen bazı eski meselelerimiz bile yeniden mesele olmıya başladılar: Eski harfler gibi, sıbyan mektepleri gibi, peçe-çarşaf gibi, takke-külâh gibi.

Şimdi efendim, parlâmento muhabirleri yeni bir lûtfa mazhar olmuşlar:

Saat 12 ile 14 arası, gazeteciler locasından Meclis lokantasına, bir istikamette koşar adım gidebileceklermiş.

Acaba koşunun müddeti tâyin edildi mi? Geçiş saatinde bir hakem kronometresine bakıp «Marş» diyecek, yahut kuru sıkı tabancasını patlatacak mı?

Anlaşılan, muhabirlerin, gazeteciler cemiyetinden başka atletizm kulüplerine de yazılmaları ve sık sık formalarını giyip idman yapmaları gerekecek.

Bizim aklımıza bir çare daha geliyor: Saat 12 ile 14 arasında parlâmento yazarları Meclis koridorlarından lokantaya gözleri bağlı, kulakları tıkalı götürülseler daha kolay olmaz mı?

CUMARTESİ :

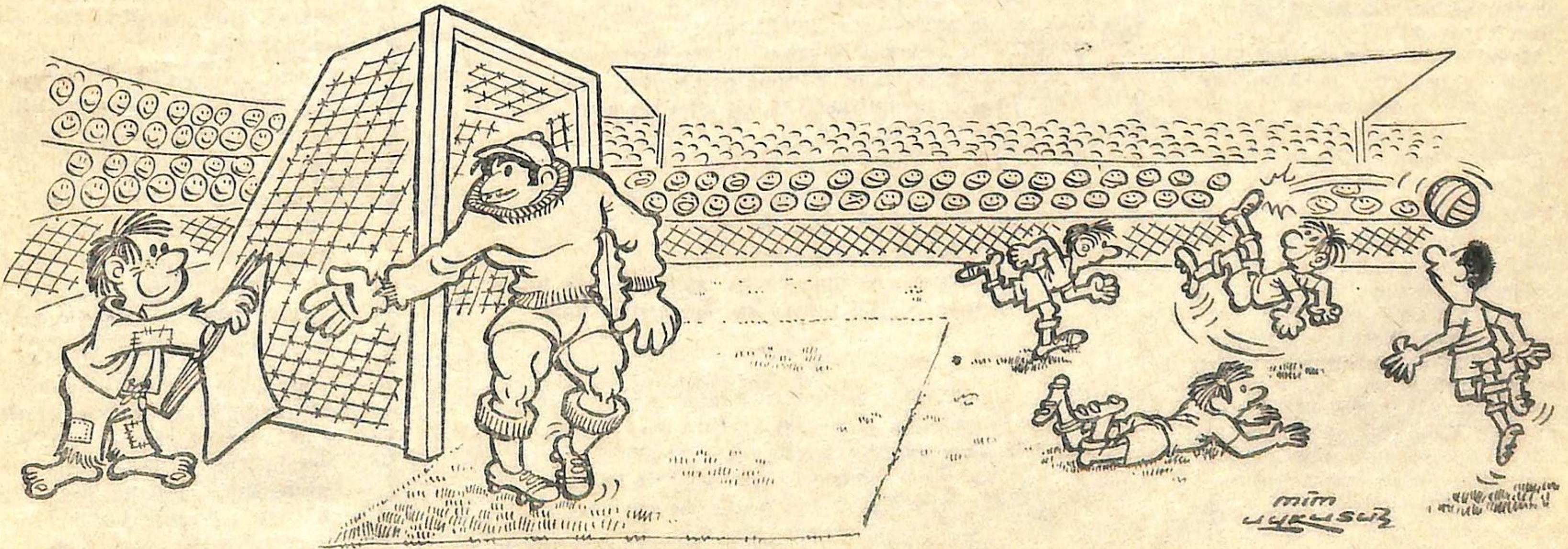
Başbakan «Amerika hakikatleri öğrenince Kıbrıs olaylarına seyirci kalmıyacaktır» demiş.

Haaa, demek ümidimiz Amerika'nın hakikatleri öğrenmesine kaldı.

Nasıl öğreteceğiz bu hakikatleri Amerika'ya?.. Resimler çekerek, filmler çekerek, telgraflar çekerek mi?

Herhalde, yaptığımız gibi oturup iç çekerek değil!

Toto sonuçlarını yazan gazeteler maçlar bitmeden çıkıyor...

— Ver bir gazete evlât, bakalım bizim maç nasıl bitecek?

Deli Bunlar!

Doğan Nadi

ÖNÜMÜZDEKİ taksi, bir yaşlı kadını indirmek için, durdu. Biz de durduk. Solundan geçemiyoruz, çünkü öbür taraftan boyuna gelenler var. Ardı arası kesilmiyor.

Yaşlı kadın para çantasını açmıştı, bozuk para arıyor ve belliydi ki, bulamıyordu. Arkamızdaki otomobilin sabrı tükenmiş olacak, sert, uzun bir klâkson sesi duyuldu. Kadın telâşlandı ve pencereden, tahmin ettiğime göre, büyücek bir para uzattı. Bu sefer bozuk para arama sırası şoföre gelmişti.

Yaşlı kadın artık rahattı. Şoförün bozuk parası yoksa, bu işte onun ne kabahati olabilirdi ki? Şüphesiz hiç. Ama arkadaki şoförün sabırsızlığı gittikçe artıyordu. Bu sabırsızlık bizimkine de sirayet etti. O zamana kadar ağzını açmamıştı ama, galiba, artık tahammülü kalmamıştı:

«— Otomobil, dedi, hep otomobil. Bunca otomobil... Delilik bu!»

Gerçi önümüzdeki araba yürümeğe başlamıştı, biz de harekete geçmiştik ama, zannederim benim de ayni fikirde olduğumu anladığı için, şoför derdini dökmeğe devam ediyordu:

«— Evet, delilik bu. İstanbul çoktan otomobille doldu. Hâlâ, her Allahın günü, piyasaya boyuna otomobil sürüyorlar. İstanbul'un sokakları elâstik değil ki... Derken, otomobiller kaldırımlara çıktı... O da yetmiyor. Nerde duracak bu kadar otomobil?.. Deli olmuş bunlar!»

Bir vites değiştirdi, az sonra, yine durmağa mecbur oldu:

«— Her sabah bir sürü yeni otomobil. Ben diyeyim 50, siz deyin 100. Ne olacak bunlar? Nereye konacak? Ondan sonra gelsin ceza. Bu cezalar da, onları kesen memurların maaşını ödemekten başka bir şeye yaramıyor... Deli bunlar canım!»

Bir sükût ve devam:

«— Haydiii, adam sen de... Böyle iş olmaz. Bu kafayla mesele halledilmez. Bakın meselâ otomobili olanlar bile geceleri ne tiyatroya gidebiliyorlar, ne de sinemaya. Taksi arıyorlar. Gel gelelim, tam da o saatlerde taksi bulunur mu? İmkânsız demiyelim ama, çok zor. Onun için kimse bir yere çıkamıyor. Halkı evinde hapseden kim? Hem ne sıfatla?.. Deli bu adamlar!»

Hakkınız var gibilerden bir baş işaretim üzerine, daha da cesaretlendi:

«— Elbette. Tutturmuşlar, herkesin bir otomobili olsun diye. İşte, oluyor da... Bu sefer otobüslerin müşterisi azalıyor. Haydi zarar. Tasarruf olsun diye otobüslerin bir kısmını kaldırıyorlar, derken işsizlik, derken grev Deli bunlar efendim!»

Elli metre kadar gittikti, yine durdu:

«— Büyük yollarda da böyle. Dev gibi kamyonları koyverdiler caddelere. Tabiî kaza üstüne kaza. Kimi çarpışır, kimi devrilir!

«Hadi o neyse yapan düşünsün diyelim ama, ya o kamyonların taşıdıkları eşya? Trenlere kimselerin bir şey yüklediği yok. Tıpkı otobüsler gibi, bu sefer de trenler zararda. Sonunda, hem yolların tamirini, hem demir yollarının açığını yine bizlere ödetiyorlar. Çıkar iş mi bu?.. Deli olmuş bunlar, tam deli!»

Artık zembereği iyiden iyiye boşalmıştı. Benim onu susturmam, onun otomobili ikide bir durdurması kadar kolay değildi. Söylesin diye ses çıkarmıyordum.

«— Zaten her işimiz böyle, diye devam etti. her işimiz böyle. İşte nüfus meselesi. Bir zamanlar vatandaşlara «Otuz milyon olacağız.. Çok çocuk yapın!» dediler. Ne olacak, vatandaş dediğiniz de, emir kulu. Herkes, gücü yettiği kadar elinden geleni yaptı!

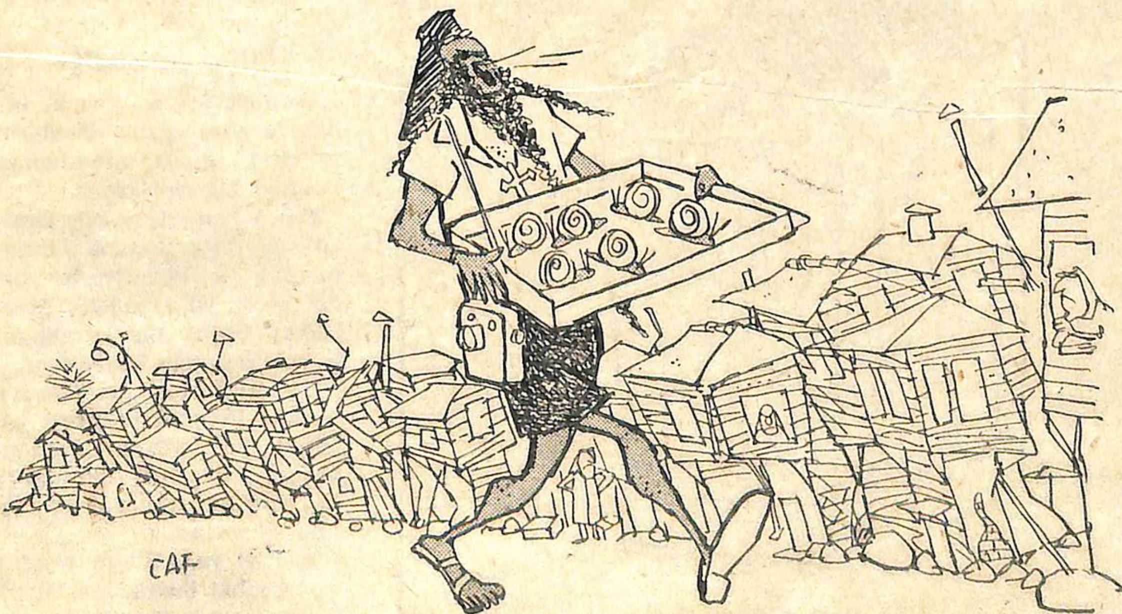
«Bir de ne görelim? Meğer, ayni zamanda mektepler de yapmak lâzımmış! O mekteplere hocalar da yetiştirmek lâzımmış! İş de bulmak lâzımmış! Hiçbirini yapmamışlar. Şimdi çocuklar sokaklarda. Ben, akşamları eve dönerken, mahalleyi dolduran yumurcakları ezmemek için, adımlarımı dikkatli atıyorum.. Dedim ya, deli bunlar efendim, deli bunlar! Hem şöyle böyle değil, sipsivri, cascavlak, apaçık deli!»

Geleceğim yere gelmiştik. Şoför vatandaşın anlattıkları hoşuma gitmişti galiba ki, taksiden inerken, işlemiyen saatin yazdığından, çok daha fazla para bıraktım. İhtimal, benim için de, arkamdan «Deli mi bu?» diye düşünmüştür.

Doğan Nadi

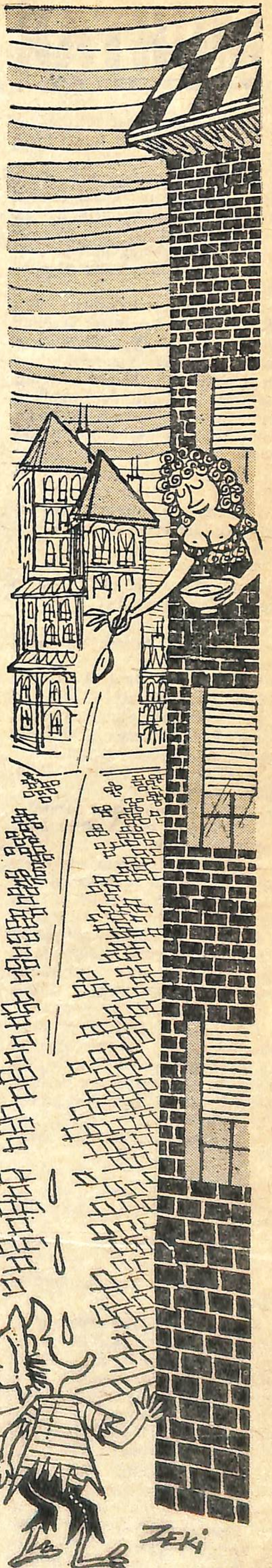
Not — Yukarki yazıyı «Germant» takma adiyle yazan, tanınmış Fransız muharriri Ludvig Bauer'in bir fıkrasından aldım. Aldım dedimse, tüm yazıyı değil, sadece mevzuunu aldım.

Bu dünyanın insanları ve meseleleri, bazan ne kadar basitleşiyor, ne kadar biribirine benziyor. — D.N.

Hıristiyanlık propagandası yapan bir milyoner turist yakalandı. (Gazeteler)

Müslüman mahallesinde salyangoz satmak!

— Haydi, gelecek ramazan yine gel!

MUHTAR REFO AĞA

Şemsi Belli

HACI Emmi, içeri girdiği zaman odanın her tarafı tezek isi ile dolmuştu.

Köyün tek okur-yazarı Kısto Çavuş, ocağın başındaki çıranın aydınlığında hemşehrilerine gazete okuyordu.

— Esselâmınaleykum!

— Vaaleykumesselâm Hacemmi!

Hepsi ayağa fırladılar. Baş köşeyi Hacı Emmiye verdiler. Şalvarının peyiğini eliyle toplayarak ocağın yanındaki mindere çöküverdi Hacemmi. Elinde yeşil püsküllü doksandokuzluk bir tesbih, ustura ile kazınmış başında beyaz bir takke vardı.

Gözlerini Kısto Çavuşa çevirdi:

— Allaaaaaah şükür!.. diye mırıldandı. İsmet Poşa notuğ çekmiş he mi?

— He ya!

— Koylük ahalinin imanını gevretmiş gine he mi?

— He ya!

— Hele ohu görem, ne yaziyi gazata?

Kısto Çavuş, elindeki gazeteyi dizinin üstüne koydu:

— Reforum olacağ yazıyi!.. İsmet Poşa diyesiymiş ki Reforum oldu artığ, diyesiymiş!

— Allaaaaaah şükür!.. Refo, rum olmuş he mi ?

— He ya, eyle yazıyi gazata!

— Şu bizim esgi muhtar Refo mu rum olmiş?

— Gayrik bilmerem işin o yanini.. gazata bu çeşit yaziyi!..

— Allaaaaaah şükür!.. Di gel de fesuphanallah dime!.. Ula islâmlığdan ne zorar görmiş ki Refo, getmiş rum olmiş?.. Muhtar seçilemedi diye gahırlanıp rumluğa geçmiş he mi? Başga ne yazıyi gazata, ohu görem!

Kısto Çavuş, belirli bir okuryazarlık çalımı içinde elindeki gazeteyi çıraya doğru tuttu, heceliye heceliye okumaya başladı:

— Bir de-fa te-mel-ler ku-rul-duk-tan son-ra...

— Temeller gurildi diye yaziyi he mi?

— He ya!

— Allaaaaaah şükür!.. Ev mi yaptırıyi hökumat!.. Hele ohu görek!..

— On-bir mil-yar ya-tı-rım vardır!

— Bir milyar gaç pangınot ki Hacemmi?

Bu soruyu, köyün emektar sığır çobanı sormuştu. Hacı Emmi, başını tavana dikti. Bilgin kişilere özge bir ustalıkla gözlerini büzerek düşündü bir süre:

— Yüz pangınottan ireliye milliyâr diyeler! dedi. Yüzü onbire vurmağ îlâzım!..

Durdu. Geğirdi. Geğirirken «Yâ Hak!» diye bir ses çıkardı genzinden. Herkes Hacı Emminin ağzının içine bakıyordu. Hacı Emminin ağzının içinde takma dişleri, takma dişlerinin arasında dili, dilinin altında da bir bakla vardı.

Başını Kısto Çavuşa çevirdi:

— Zomlari ohu, zomlari!.. diye bağırdı. Hökumat yengiden köy ahalisine zomlama yapmiş!

Gerindi. Sakalını sıvazladı. Oturduğu köşeden hafifçe doğrulup yeniden yerleşti minderin üstüne:

— Kısto Çavuş! dedi. Senin ohur-yazarliğinin içina tükiram!.. Ahan o gazata ne yazıyi happisi gofamin içinde!.. Ben söyliyam, sen tokiplama yap gazatanın üstinda.. Gaza ondört guruş zam vurmuşlar he mi?

— He ya!

— Mazzota da yeddi guruş he mi?

— He ya!

— Allaaaaaah şükür.. Eraziya vergisine da zom var he mi?

— He ya!

— Böyük baş hoyvanlara 18 pangınot, güçç̧ük baş hoyvanlara 4 pangınot vergi vurmuşlar he mi?

— He ya!

— Allaaaaaah şükür!.. Senin gaç hoyvanin vor Kısto?

— Allâ boğişlarsa iki eşşeğim, üç goyinim vor.. Bi de gısır inak!..

— İki eşşek bi de inak eder üç; üç baş hoyvan için 18 er pangınottan ne ider?.. Kısto Çavuş, vur 3 ü 18 in üstüne görem.. Yigirmi olsa eder altmış.. üç ikiliği yok.. eder allidört.. Tami tamina 54 pangınot viracan hökumata he mi?

— He ya!

— Dur daha songisi vor: Üç goyin dörder pangınottan 12 pangınot da onlar ider; oniki elli dört daha etti mi 66?

— He ya!

— Allah şükür.. Hökumat işi işta böyla altmişoltiya bağliyi gördünüz mü?

Topal Talo, ürkek nazarlarla başını Hacı Emmiye çevirdi:

— Bir eşşekten 18 pangınot vergi aliylar he mi Hacemmi?

— Ne zonnetin Talo!

— Bi eşşeğin seneda 18 pangınotluk gelirati vor mi ki Hacemmi?

Kısto Çavuş, lâfa karıştı:

— Bizim eşşeklerin yoh.. yoh emme böyük şeherlerde gelirat çoğ olir!

— Böyük şeher eşşeklerinin mesarifatı gadar morifati da vardir! Guyruğ sallamalari çoğ firgatlidir!..

Tam bu esnada odanın kapısı açıldı. Yırtık elbisesinin üstüne aldığı eski sakkosuyla Rappik Refo içeri girdi.

— Esselamınaleyküm ya cö maaat!

— Aleykümselam muhtar, buyur!

Rappik Refo, kızgın kızgın etrafındakilere baktı:

— Muhtarliği attığ gayri, dedi. ohur-yazar olmıyannari muhtar yapmiylar şincik.. O şeraf bundan gayri Kısto Çavuşa mahsuslamadir!..

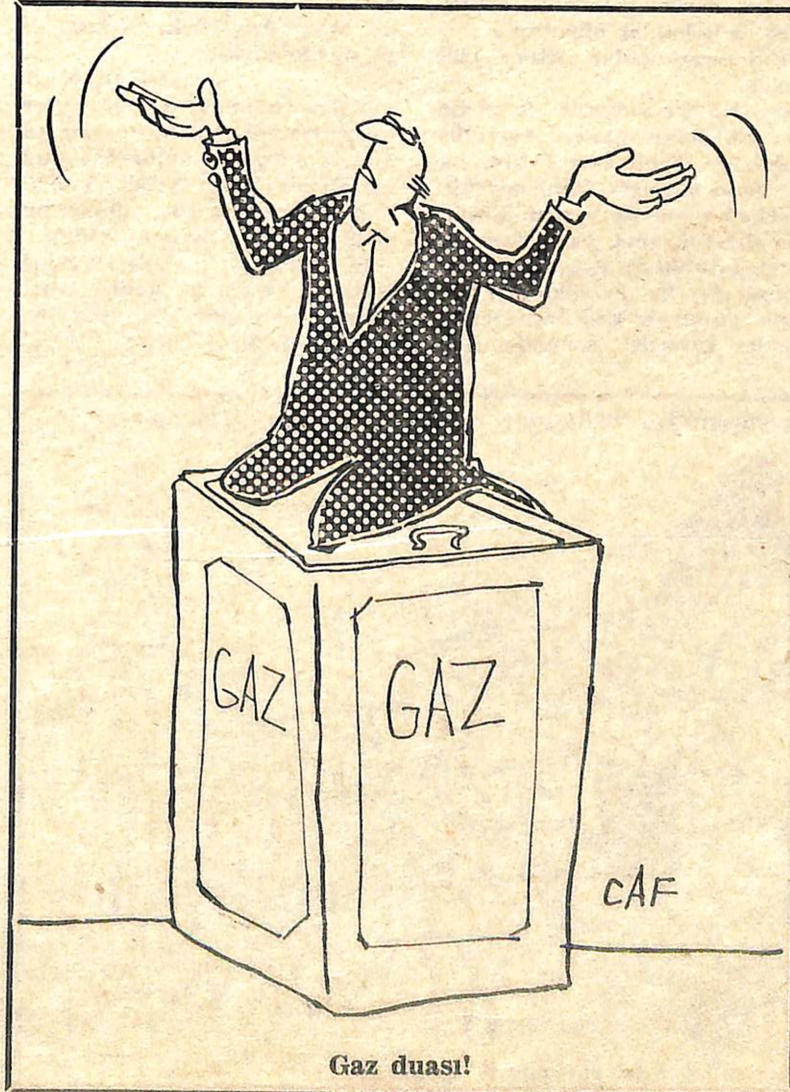
Kısto Çavuş, gülerek elindeki gazeteyi gösterdi:

— Bah ne yaziyi gazata, dedi, İsmet Poşa notuğ vermiş, demiş ki Refo rum olacağ demiş!

Hacı Emmi, derinden derine bir «Allllaaaaaaah şükür!» çektikten sonra Refo'ya döndü. Tepeden tırnağa süzdü eski muhtarı. Sonra çipil çipil gözlerini isli odada oturan cemaata çevirdi:

— Yoğ eyle şey, yoğ!.. diye bağırdı. Herkesi gendi keyfine goysan neler olmaz bu melmekette... Refo rum olamaz biz var ikene!.. Refo rum olamaz!

Şemsi BELLİ

Gaz duası!

İklim değişikliği

Gazetelerimizde çıkan bir habere göre, gizli silâhların tesiriyle, Ruslar Amerikanın iklimini bozuyorlarmış.

Hattâ haberde yalnız Amerikanın değil Avrupa iklimi-nin bile bozulduğu ve bu yüzden geçen yıl Avrupada, Amerikada büyük bir kuraklığın hüküm sürdüğü belirtiliyor.

Biz Rusların Amerika ve Avrupa iklimini bozmağa çalıştıklarına katiyen inanmıyoruz... Tersine, buralarda havların iyi gitmesi için dua bile ediyorlardır.

Malûm ya, Rusya buğday ve hububat ihtiyacının büyük kısmını artık Batılılardan tedarik ediyor.

Politikada hooop!

Kasım Gülek'le konuşuyorduk sabah erken... Malûmunuz değilse bilesiniz, altıda kalkar her sabah!

— «Uzun zaman» dedi... «İşler sürünür, sürüklenir politikada.. her şey ters gider, sonra bir Hoooop olur... Bakarsınız her şey değişir!..»

İşler demek bir «Hoooop»a kaldı?.. Kalûbelâdanberi o hooopu bekliyoruz!..

— Ey «Hoooop!..» nerdesin?

Cinci Hoca!

Safranbolu, o kükürt kokulu Karabük'ün 10 kilometre uzağındadır. Dikine kurulmuş bir dağ şehridir. Sokakların hepsi yokuştur, hepsi dardır, hepsinin evden eve, ovadan odaya yapılan eski kılıç muharebelerine müsait bir hali vardır...

Safranboluda bir han vardır, depo olarak kullanılan, 199 odalı bir han...

Hanın, kapısının kilidi ayrıca bir şaheser... Hem göze şaheser, hem pratik bakımından! Bilmem kaç tırtıllı bir anahtarla güçbelâ açılıyor!

Hanı yaptıran, Cinci Hocaymış... Sultan İbrahim'in Rasputini Cinci Hoca... Sultanın üzerine «menfur» bir tesiri olan diye bahsederler yazılarda... Menfur tesir de şuymuş: Sultanı çocuklaştırmış, kudreti elinde tutmak için... Bir tek kişiyi çocuklaştırmış o... Sakalına inciler dizdirmesi sultanın, Cinci Hocanın tesiri!.. Yarabbim, yarabbim, ne masum tesir, yarabbim yarabbim, sen bize böyle tesirler bahşet!

Tutulduğum taraf o değil... O bu kadar menfur «yazılan», bu kadar «menfur» çizilen Cinci Hocanın insan tarafı tutulduğum: Safranbolunun bir köyünde doğmuştur Cinci Hoca... O kadar entrika, o kadar perende, o kadar, boğazlaşma arasında, unutmamış doğduğu yeri, ve ona 199 odalı bir han bağışlamış!.. Diyeceksiniz ki çalıp çırpınan parayla... Ben de derim ki «gayri meşru» paranın o şekilde kullanılmasına çoktaaan razıyım ben, çoktaaan!...

Benim kitabımda o kadar fena bir mevki kaplamıyor Cinci Hoca... Bir tek adamı çocuklaştırmış... Ve doğduğu yeri unutmamış!

Çoktaaan razıyım bu Cinci Hocalara... Verin sakalınızı kudretliler dizsin incileri!

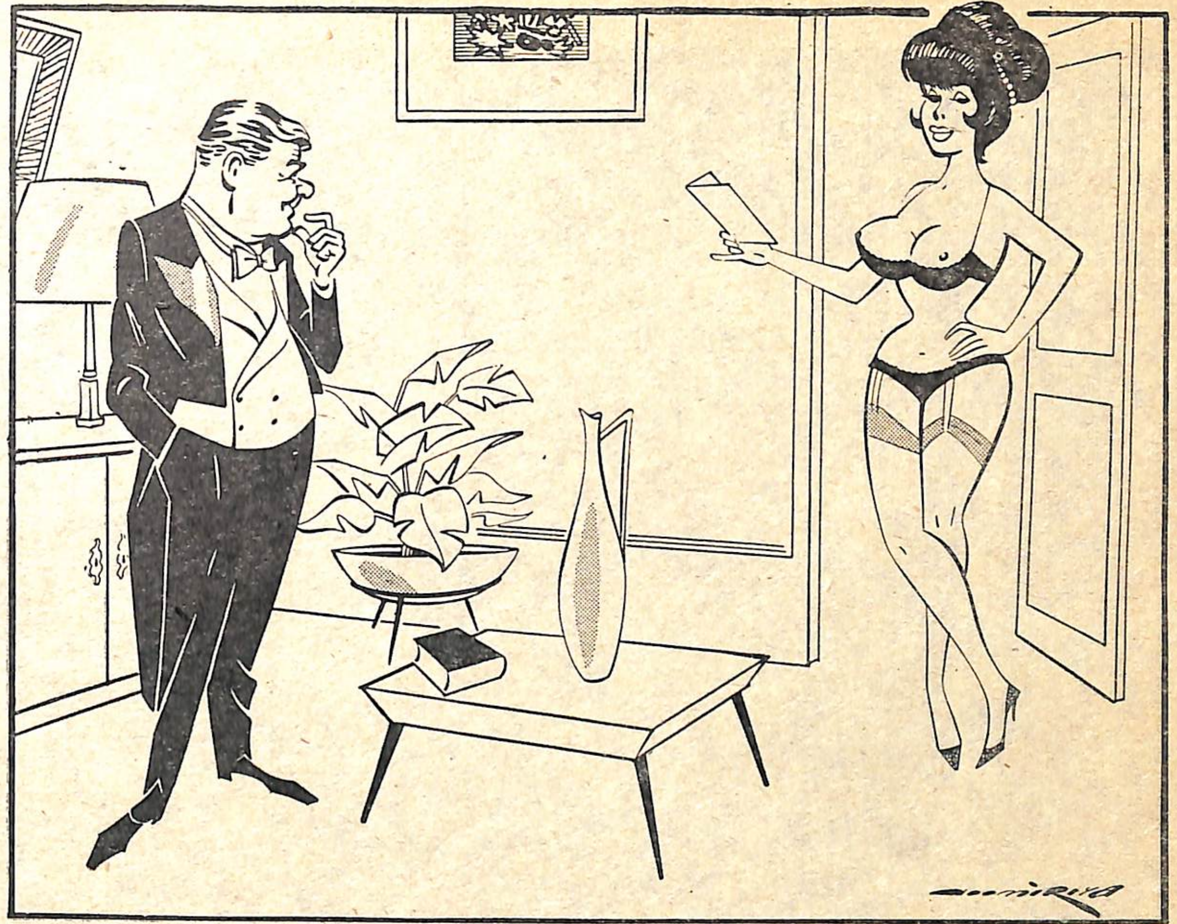
50 Atlı Hatun kişi!

Sene 1925... Cumhuriyet Bayramı kutlanıyor, ikinci defa olarak... O zamanın çorak ve hamleli Ankarasında ne kadar kalabalık varsa toplanmış, alışmadığı bir manzaraya bakıyor: 50 atlı hatun kişi, başlarında bir erkek, geçiyorlar... Efe kadınlar, yanık tenli gürbüz kadınlar, granit gibi kadınlar...

Atatürk istemiş: «Kadın da katılmalı geçit törenine» demiş... Ve bu vazife Mansur Pehlivanoğlu adında birine verilmiş... Hayattadır hâlâ. Bugün yalnız, bulabilir miydi acaba törene katmak için 50 yanık tenli, gürbüz granit gibi kadını bilemem...

Bu şüphemi eski Van milletvekili İbrahim Arvas'ın önünde söyliyecek oldum.

— «Ben bile bulurum» dedi, «başlarında hem de çavuşlariii olacak olduktan sonra...» Çavuşlariii... O bakımdan bulursun, hâlâ içi kımıldıyan yaşlı dostum!

— Dâvetiyede gece kıyafeti diye yazıyor, böyle gitsem olur mu acaba?

Bir memur ne istermiş!

— «Ben bu kabineden ümitliyim...»

— «Ben bu kabineden ümitli değilim!..»

Neden ümitli olmalı, neden olmamalı belli değil... Kökün neresinde ne kurumuş ki elâlem ümitlenmiyor. Kökün neresinde ne yeşermiş ki elâlem ümitleniyor... Kök bu, eski bildiğimiz kök!

Ezbere lâfları tekrarlıya dursun aydın zümre, ben memurları dolaştım. Konuşturdum (artık herkes konuşuyor, öyle eskisi gibi nim-saygılı, nim korkulu sükûtlar yok...)

— «Yeni Bakanınızdan neler bekliyorsunuz?» dedim. Onlar «memurin» gözüyle bana ne beklediklerini açıkladılar... Ben burada toparladım dediklerini nokta nokta:

1) «Mahcur» olmıyacak... Hukukta bir deyimmiş. Cehaletimi göstermemek için sormadım, anlamını... Neymiş bu mahcur?..

2) Bir sürü yaşamanın kaideleri var. Kim koymuş belli değil, amma var. Asgarisine riayet edecek...

3) Kendi menfaatini «iyi» düşünen adam olacak... (İyi düşünenden korkma...)

4) Mantığın dışında, ilmin dışında, plânın dışında, hükûmetin dışında icraatta bulunmağa yeltenmiyecek...

5) Kumarbaz muhayyelesi olmıyacak... (Bunu söyliyene alık alık baktım... Açıkladı) Olmıyacak şeyleri o anda muhayyelesinde belirdi diye vadedip, sonra söylediğinden ödü patlıyarak fırlatıp atmıyacak, ne attığını bilmeden bile...

6) Murakabasız, kontrolsüz bir rejimin aldamıymış gibi hareket etmiyecek...

İşte «memurin» gözüyle yeni bakanın özellikleri... Tabii bütün yeni kabine üyeleri bu şartlara uygun. Aksini düşünmek için sebep yok.. Henüz!.. (Henüz ne güzel kelime!..)

Şimdi Bakan beylerden «memurin»den ne beklendiğini sormağa çıkacağım!

İnönü ve Akbaba:

Bir dostum bana şunu söyledi:

— «Akbaba'yla İnönü son derece birbirlerine benziyorlar...»

— «?...»

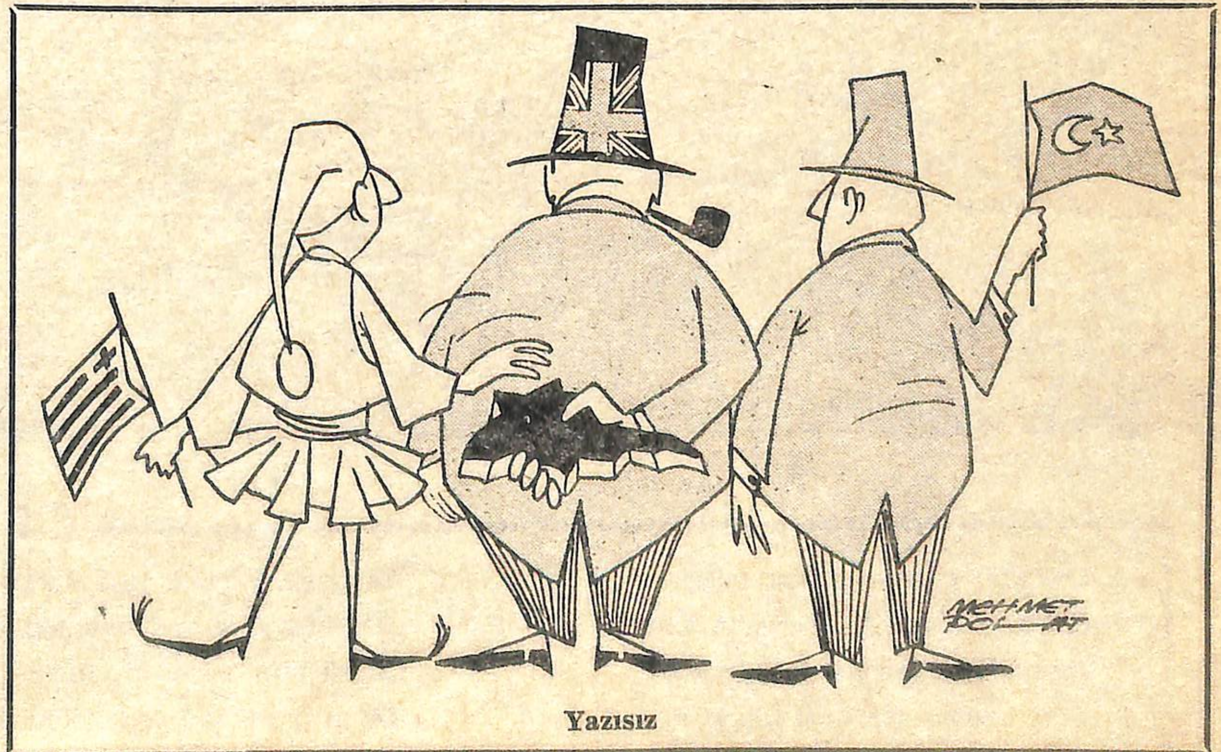
— «Kırk senedenberi kim karşılarına çıktıysa, mağlûp oldu!..»

— Farkı da biliyor musun?

— ?...

— İnönü, adam seçmesini bilmediği halde mağlûp ediyor. Akbaba, adam seçmesini bildiği için mağlûp ediyor!..

— Ya bir de adam seçmesini bilseydi?..

Yazısız

ESKİ KONAKLARD

Daha bir ay önce başlar telâşı:
Gökte görünmeden şevvalin kaşı...
İpekçi Kâni'den gönderir paşa,
Dört haremi için dört top kumaşı!

Baş hanımefendi, yaşı ellidir,
Hotuzun altında gümüş tellidir,
Hepsi birer birer ardından gelir,
Onun konaktaki yeri bellidir!

Bir çerkez gü
Paşa görür gö
Demişti «Ölüm
Yeter ki bir g

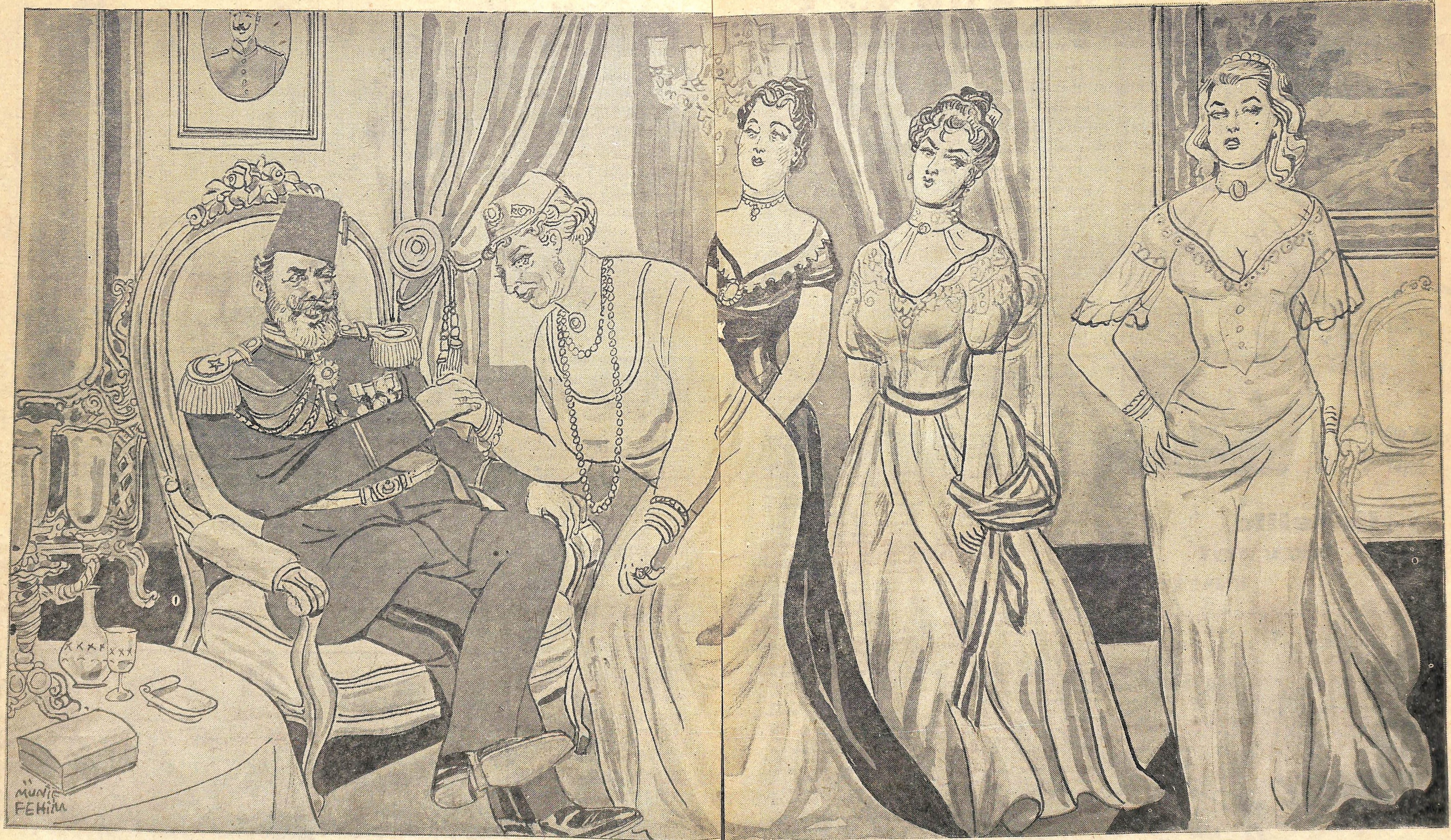

ESKİ BAYRAMLAR

...inci harem,
...olmuştu Kerem,
...e razıyım,
...ürada erem!»

Üçüncü kadın bir tatlı kumraldır,
Yirmi beş yaşında bir altın daldır,
Kirpikleri gölge vurur yüzüne,
Yanaklar penbe gül, gözleri baldır!

Dördüncüsü henüz on sekizinde,
Daima üçünün yürür izinde...
Paşa alev alev rüyalar görür:
Her gece, her gece başı dizinde!

ESKİ KONAKLARD ESKİ BAYRAMLAR

Daha bir ay önce başlar telâşı:
Gökte görünmeden şevvalin kaşı...
İpekçi Kâni'den gönderir paşa,
Dört haremi için dört top kumaşı!

Baş hanımefendi, yaşı ellidir,
Hotuzun altında gümüş tellidir,
Hepsi birer birer ardından gelir,
Onun konaktaki yeri bellidir!

Bir çerkez güz kinci harem,
Paşa görür gö z olmuştu Kerem,
Demişti «Ölüm le razıyım,
Yeter ki bir ge mürada erem!»

Üçüncü kadın bir tatlı kumraldır,
Yirmi beş yaşında bir altın daldır,
Kirpikleri gölge vurur yüzüne,
Yanaklar penbe gül, gözleri baldır!

Dördüncüsü henüz on sekizinde,
Daima üçünün yürür izinde...
Paşa alev alev rüyalar görür:
Her gece, her gece başı dizinde!

...üstelik kuvvet verir!

Evet, SANA yalnız lezzeti ile değil, ihtiva ettiği çeşitli vitaminler ve zengin kalori ile küçük - büyük herkes için bir kuvvet ve enerji kaynağıdır.

Özellikle, ihtiva ettiği A ve D vitaminleri dolayısı ile SANA gelişme çağındakiler için çok lüzumlu bir gıdadır.

Sana

ağıza tat, vücuda sıhhat!

GRAFİKA

S-283

(İlâncılık: 8010—31)

KOLYE

MAUPASSANT'dan : ERGİN ORTAÇ

GENÇTİ, güzel olmasına güzeldi de, ama fakir ve kimsesizdi. Genç kızlığından beri zengin biriyle evlenmeyi, kibar ve lüks bir muhitte ayaşamayı, Şark halılarıyla döşenmiş büyük salonlarda oturmayı, mücevher parıltılarının, nefis parfümlerin hâkim olduğu dâvetlerde bulunmayı arzu etmişti hep.

Ama bunların hiçbiri de olmamıştı. Kendisi gibi fakir bir memurla evlenmişti sonunda.

Bir akşam üstü işinden dönen kocası, kapıdan içeri girince kendisine:

— Bak sana ne getirdim!.. diye gülerek bir zarf uzatmıştı.

Genç kadın sevinçle zarfı açmış, içinden çıkan dâvetiyeyi heyecanla okumağa başlamıştı:

«Belediye Reisi ve eşi Madam Georges Romponneu, Mösyö ve Madam Loisel'in 18 Ocak Pazartesi akşamı, Belediye Sarayı salonlarında verilecek baloya teşriflerini rica ederler.»

Fakat hayret.. dâvetiyeyi okuyan karısı hiç de umduğu gibi sevinmemiş.

— Bana ne bu balodan!.. diye kaldırıp masanın üzerine fırlatmıştı dâvetiyeyi.

Karısının bu hareketi, Mösyö Loisel'e çok dokunmuştu. Güçlükle:

— Ben de sevineceğini zannetmiştim, dedi. Bu dâvetiyeyi elde edinceye kadar ne kadar da uğraşmıştım. Sonra bütün tanınmış şahsiyetler bu baloya dâvetliydi... Büyük bir fırsattı bizim için.

Madam Loisel başını kaldırıp kocasına baktı,

— Peki ama, baloya ne giyeceğimi düşündün mü? diye sordu.

Gerçekten hiç düşünmemişti bunu Mösyö Loisel. Ama elbisesi yok değildi ya! Meselâ, evet meselâ...

— Canım, dedi, geçenlerde tiyatroya giderken giydiğin elbise hiç de fena değildi.

Karısı başını önüne eğmiş, gözleri buğulanmıştı. İki iri damla yaşın yanaklarından aşağıya süzüldüğünü görünce kekeliyerek sordu:

— Ne oldu, neyin var?

— Hiiiç.. yok bir şeyim... Yalnız, gece elbisem olmadığı için baloya gidemeyeceğim. En iyisi dâvetiyeyi başka birine verelim.

Karısının hâli ve sözleri çok dokunmuştu Mösyö Loisel'e.

— Dur bakalım hele, dedi... Bir gece elbisesi kaça çıkar aşağı yukarı?.. Şöyle sade bir elbise?

Madam Loisel biraz düşündükten sonra çekinerek:

— Bilmem, dedi, ama herhalde 400 frank bol bol yeter.

Dört yüz frank lâfını duyan kocası birden sendelemişti. Bir müddet sesini çıkartamadı, nihayet:

— Peki, dedi, biraz birikmiş param var, biraz daha ekler 400 frangı tamamlarız.

Balo gününe birkaç gün kala, terzi elbiseyi dikip bitirmişti. Buna rağmen düşünceli görünüyordu Madam Loisel. Bunu farkeden kocası bir akşam:

— Neyin var?.. diye sordu. Birkaç gündür çok düşünceli görünüyorsun!

— Takacak hiçbir şeyim yok da ondan... Ne bir kolyem, ne bir iğnem, ne de bir broşum var. Böyle gitmektense, hiç gitmemek daha iyi.

— Sen de çiçek takarsın canım.. hem şimdi çok da moda... On franga beğendiğini alıverirsin.

Hiç hoşuna gitmemişti kocasının bu teklifi. Çiçek de takılır mıydı ya?.. Kimbilir diğer dâvetliler ne mücevherler takacaklardı o gece!.. Onlarla boy ölçüşmesine imkân yoktu, yoktu ama küçük düşmek de istemiyordu. O bunları düşünürken, kocasının aklına bir şey gelmiş olacak ki, birden:

— Hah buldum, buldum!.. diye bağırdı. Arkadaşın Madam Forestier'e gidip sorsana... Mücevherlerinden birini o gecelik ödünç versin sana... Ne de olsa mektep arkadaşın, hatırını kırmaz.

Kocasının bu buluşu çok sevindirmişti Madam Loisel'i.

— Sahi, iyi buldun, dedi, bak bu hiç aklıma gelmemişti.

Madam Loisel ertesi sabah doğru arkadaşına gidip durumu olduğu gibi anlattı.

Madam Forestier dolaptan çıkardığı büyük bir mücevher kutusunu açıp arkadaşının önüne koydu:

— Al şekerim, dedi, istediğini seçebilirsin.

Madam Loisel'in gözleri kamaşmıştı... Bu kadar çok mücevheri bir arada ilk defa görüyordu. İlk önce inci kolyelere, daha sonra sırasıyla, altın, üzeri yakut taşlarla süslü Venedik işi haçlara, madalyonlara, broşlara baktı. Birini alıp öbürünü bırakıyordu. Her seferinde de aynanın önüne geçip yakıştı mı diye de bakıyordu. Bir ara gözü, pırlanta bir kolyeye ilişince son derece heyecanlandı, kalbi hızlı hızlı çarpmaya başladı. Titriyen elleriyle kolyeyi boynuna takıp aynanın karşısına geçti. Kapalı yakalı elbisesinin üzerinde pırıl pırıl parlıyan kolyeye baktı. Çok yakışmıştı. Çekinerek,

— Bunu takmama müsaade eder misin, yalnız bunu?.. diye sordu.

— Tabiî şekerim, istediğini al...

Madam Forestier daha cümlesini tamamlamadan, boynuna sarılıp yanaklarından öpmeye başladı. Sonra da tekrar tekrar teşekkür edip kıymetli emanetle yanından ayrıldı arkadaşının.

* * *

O gece balonun en güzel, en zarif, en neşeli kadını Madam Loisel idi. Herkesin gözü üzerindeydi... Bütün erkekler ona bakıyor, tanışabilmek için fırsat kolluyorlardı. Bütün yüksek memurlar onunla

dans edebilmek için sıraya girmişlerdi. Belediye Reisinin bile dikkatini çekmişti. Hani protokol filân demeyip, o da sıraya girecekti nerdeyse.

Madam Loisel, etrafında pervane gibi dolaşan yüksek memurları gördükçe neşeleniyor, onların iltifatlarını gülerek cevaplandırıyor, bol bol şampanya içip dans ediyordu.

Kocası ise, karıları başka bir salonda eğlenen diğer üç erkekle beraber tenha bir köşede sızıp kalmıştı.

Madam Loisel sabahın dördüne kadar bol bol eğlendi. Kocası uyanıp da mantosunu getirmeseydi, eğlenmesine daha da devam edecekti.

Dışarısı çok soğuklu... Belediye Sarayının önünde araba da kalmamıştı üstelik. Karı koca mecbur oldular yürümeğe. Neyse biraz yürüdükten sonra bir araba bulup bindiler.

Eve vardıkları zaman saat beşe gelmişti. Mösyö Loisel soyunurken, saat dokuzda kalkıp nasıl daireye gideceğini düşünüyordu. Karısı ise, balonun atmosferinden kurtulamamıştı hâlâ. Nihayet o da mantosunu çıkardı, kolyesine son bir defa bakmak için aynanın karşısına geçti. Fakat aynaya bakmasıyla korkunç bir çığlık atması bir oldu. Yarı soyunmuş olan kocası merakla,

— Ne var?.. Ne oldu? diye soruyor, Madam Loisel ise yüzü bembeyaz olmuş,

— Yok, yok... Kolye.. Madam Forestier'in kolyesi yok! diye çırpınıp duruyordu.

Çantanın içine, mantonun ceplerine, gece elbisesinin astarına varıncaya kadar her yere bakmalarına rağmen bulamadılar kolyeyi bir türlü.

— Balodan ayrılırken boynunda olduğuna emin misin?

— Tabiî eminim.. hattâ, antrenin aynasında saçlarımı düzeltirken görmüştüm.

— Yolda düşürmüş olamazsın, duyardık çünkü. Olsa olsa arabada düşmüş olabilir.

— Evet olablir... Numarası hatırında mı arabanın?

— Hayır, ya senin?

— Benim de hatırımda değil.

Ne yapacaklarını şaşırmışlar, çaresizlik içinde çırpınıyordu ikisi de. Nihayet Loisel giyinip,

— Gidip bakayım, dedi, yürüdüğümüz yolu arayayım.

Madam Loisel kocasının dönüşünü, üzerinde balo elbisesiyle soğuk odada bir aşağı bir yukarı dolaşarak bekledi.

Nihayet saat yediye doğru kocası döndü... Hiç bir şey bulamamıştı. Daha sonra Loisel karakola koştu, oradan çıkıp kayıp eşya bürosuna uğradı, gazetelere ilânlar verdi.

Akşamleyin eve bitkin halde dönünce de karısına,

— Madam Forestier'e hemen bir mektup yaz, kolyenin takılacak yeri bozulduğundan tamire verdiğini bildir, dedi. Hiç olmazsa biraz zaman kazanmış oluruz.

* * *

Aradan bir hafta geçtikten sonra, karı koca kolyeden iyice ümitlerini kesmişlerdi.

Bu bir haftada beş yaş ihtiyarlıyan Loisel, karısına:

— Daha fazla bekleyemeyiz, dedi, kolyenin bir eşini bulup almamızdan başka çaremiz yok. Ertesi gün Loisel'ler kuyumcuları dolaşarak kolyenin eşini aramağa başladılar.

Nihayet bütün gün dolaştıktan sonra Palais Royal'daki bir kuyumcuda, kaybolan kolyenin tıpa tıp bir eşini gördüler. Buna çok sevinmişlerdi... Fakat kuyumcunun ağzından çıkan astronomik rakamı duyunca sevinçleri sönüvermişti birden. 40.000 frank isteyen kuyumcu, sonunda 36.000'e bırakabileceğini söylemişti.

Karı koca düşünmek için üç gün müsaade isteyip ayrılmışlardı dükkândan.

Loisel'in babasından kalma 18.000 frankı vardı... Yani, kolye fiyatının yarısı. Diğer yarısını ise, yüksek faiz ödemek şartıyla güçlükle temin edebildi. Üçüncü günün sonunda da kuyumcuya 36.000 frankı ödeyip kolyeyi aldı.

Ertesi gün Madam Loisel kolyeyi arkadaşına götürünce,

— Niye daha önce getirmedin, geçen gün lâzım oldu... diye çıkışmıştı.

Ama Allahtan, değiştirildiğinin farkına varmamıştı.

Ya bir de farkına varıp, hırsız diye damgalasaydı!

Loisel'ler tam bir sefalete düşmüşlerdi. Madam Loisel her gün evlere gündeliğe gidiyor, mutfakta bulaşık temizliyor, kirli çamaşırları yıkıyor, çöp tenekelerini dışarıya taşıyor, bakkala, kasaba, manava alış verişe koşuyor ve akşamları bitkin bir halde evine dönüyordu.

Kocası ise işinden çıktıktan sonra bir müessesenin gece bekçiliğini yapıyordu.

Tam on sene bu hayat böyle devam etmişti. Karı kocanın ırgat gibi geceli gündüzlü çalışmasıyla, ancak on senede ödenebilmişti borçlar.

Madam Loisel bu on senede iyice çökmüş, ihtiyarlamış, bulaşık ve çamaşır yıkamaktan elleri pabuç gibi olmuştu.

Yine de, kocası evde bulunmadığı zamanlarda, pencerenin önüne oturup on sene önceki baloyu düşündüğü anlar olurdu.

Bir pazar günü Champs-Elysées'de, haftanın yorgunluğunu çıkarmak için yürüyüş yaparken, karşıdan gelen şık bir kadın ilişti gözüne. Biraz daha dikkatli bakınca da tanıyıverdi:

Madam Forestier'den başkası değildi bu. Acaba konuşsa mıydı?.. Neden konuşmasındı? Hele şimdi borçlarını da ödedikten sonra anlatabilirdi artık her şeyi.

— Merhaba Jeanne! dedi.

Arkadaşı tanıyamamıştı. Üstelik böyle basit bir kadın tarafından adıyla çağrılmasına da şaşırmıştı.

— Ama... Madam! diye kekeledi, zannedersem... Yanılıyorsunuz!

— Hayır, hayır yanılmıyorum... Ben, arkadaşın Mathilde Loisel'im.

Madam Forestier şaşırmıştı,

— Aaa! dedi. Zavallı Mathilde ne kadar çok değişmişsin!

— Değiştim ya... Çok karanlık günler geçirdik... Neden biliyor musun? Senin yüzünden,: senin için.

— Nasıl?.. Benim yüzümden, benim için mi?

— Bana baloya takmam için ödünç verdiğin kolyeyi hatırlıyor musun?

— Evet, ne olmuş?

— İşte onu kaybetmiştim.

— Nasıl olur?.. Tekrar geri getirmiştin onu.

— Evet geri getirmiştim ama onu değil, onun tıpa tıp bir eşini. Ve bu yüzden de tam on sene çalışıp borç ödedik.

Madam Forestier'in hayretten gözleri büyümüştü,

— Ne? dedi, benimkinin yerine pırlanta bir kolye mi aldığını söylüyorsun?

— Evet ya... Hiç farkına varmadın değil mi?.. Tabiî tıpa tıp eşiydi çünkü!

Madam Forestier ağlamaklı olmuştu. Arkadaşının ellerini tutup,

— Zavallı, benim zavallı Mathildeciğim, dedi... Sana verdiğim kolye sahici değildi ki.. Etse etse en fazla 500 frank ederdi.

Ergin ORTAÇ

Bayram hazırlığı:

— Kabahat sende... Niye yanına bu kadar para aldın?..

— Haydi, bir elinden sen tut, bir elinden ben, kaldıralım...
— Sonra, bizi kim kaldıracak?.

BİR MİRASÇI ARANIYOR!

AZİZ NESİN

— 4 —

Betül Hanım yine böyle bir Avrupa seferinden dönüyordu. Üstünü başını, bavullarını iyice aramamız hususî şekilde emredilmişti. Betül Hanım önce itiraz edecek oldu, sonra vaziyetin ciddiyetini anlayınca pek şaşırdı,

— Allah Allah... Hükûmet mi değişti, nedir? Ne oluyor böyle? Hükûmetin değiştiğini de duymadım... dedi.

— Hükûmet değişmedi, dedim.

— Bakan mı değişti yoksa?..

— Hayır efendim.

— Peki, ne oluyor öyleyse? Mevzuat mı değişti?

Doğrusu Betül Hanım haklıydı.

— Vaziyet değişti, o kadar, arıyacağız... dedim.

Aradık Beyim. Muayene salonunda kadın bir memurumuz Betül Hanım'ın koynundan, söylemesi ayıp daha başka yerlerinden, bir kuyumcu dükkânını dolduracak kadar mücevherat ve kadın süs eşyası çıkardı. Demek ki, vaziyetin değiştiğini Betül Hanım da sezmiş ki, bunları bir yerlerine saklamış. Vücudünün gizli aksamından o mücevherat çıktıkça Betül Hanım da hayretler içinde kalıyor,

— Çok şaştım, diyordu, bunların hiçbiri benim değil. Allah Allah, acaba hangi ahlâksız alçak bunları benim haberim olmadan orama burama tıkıştırmış?

Ben müddet-i hayatımda bu kadar zekî kadın görmedim Mahmut Bey. Kadının güzeli aptal olur derler ya, itimat buyurunuz Betül Hanım bir istisnadır.

Uzun zaman dış seferler yapan vapurlarda yolculuk etti. Hattâ bir seferinde hiç unutmam, o kadar kaçak eşyası yakalanmıştı ki,

— Bunlar benim değil... Sakın bu eşyalar dış yardım malzemesi olmasın... dedi.

Müfettiş,

— Dış yardım gizli mi gelir? diyince,

— Asıl yardım gizli olur, dedi, iyilik kimin tarafından yapıldığı belli olmayandır. Memleketimizin bu kadar sıkıntıda olduğunu görüp halimize acıyan bir yabancı dostumuz, gururumuz incinmesin diyerek, bu malzemeleri gizlice bavullarımıza yerleştirmiş olmaz mı yani?

Fikrimi sorarsanız Mahmut Bey, Betül Hanım memleket için gayet faydalı bir insandı, maalesef bizde hiç kıymeti bilinemedi. Dış sefere giden her vapurumuzda onun gibi, fazla değil, üç kadın daha yolculuk edip de memlekete eşya getirseydi, emin olunuz şimdiye kadar bu memleket çoktaan kalkınırdı. Düşününüz beyim, bir zavallı kadın kendi başına on parasız Avrupa'lara gidiyor, dönüşünde memlekete yüzbinlerce liralık eşya getiriyor, daha ne isteriz? Yahu biz, Amerikalılar bize para versin, borç versin, yardım etsin diye senelerden beri uğrasmıyor muyuz kuzum? Yalnız bu Betül bir başına Amerikan yardımına bedel. Sen böyle bir kadını hiç durmadan «Aman kızım Avrupaya, Amerikaya git de gel» diye zorlıyacağına, ona yalvaracağına, bir de üstelik mâni oluyorsun... Yok yok, bizim aklımız başımıza gelmez beyim... Biz kıymet bilmeyiz. Neler yaptık bu kadıncağıza, anlatmakla bitmez. Bir keresinde de hiç unutmam,

— Bunların hiçbiri benim değil, dedi, olsa olsa bunlar vapurda unutulmuş eşyalardır. Biliyorsunuz, son zamanlarda insanlar çok dalgın oldular, her şeylerini bir yerde unutuyorlar. Hattâ otobüslerde takma dişlerini düşürüp unutanlar bile var. Eh bu koca vapur... Her seferinde her yolcu bir eşyasını unutsa, bu kadar eşya birikir. Bunda şaşacak ne var sanki, hiç anlamıyorum.

Geminin süvarisi,

— Olamaz, dedi, çünkü gemi yenidir, bu dördüncü seferi... Dört değil, dörtyüz sefer yapsa, bir gemide bu kadar eşya unutulmuş olamaz.

Betül Hanım Avrupa'ya giderken, üstünde neler olduğunu tesbit ediyorduk. Yolculuğa çıkarken pek basit giyinirdi. Ama dönüşü pek mükellef olurdu. Bir keresinde müfettişlerden biri,

— Hanımefendi, siz giderken bu eşyaların hiçbiri yanınızda yokmuş, dedi, beşyüz lirayla çıktınız burdan, bunları nasıl aldınız?

Betül Hanımın kızdığını ilk defa o zaman gördüm. İki eliyle kürkünün yakasını, sonra da ceketinin yakasını açıp, parmağıyla çıplak göğsünü gösterip,

— Var mı bir diyeceğiniz, kazandım... Mal benim değil mi? dedi.

Müfettiş pek mahcup olarak, gözlerini Betül Hanım'ın göğsünden yere indirerek,

— Mal sizin, dedi, hakkınızdır, helâl olsun...

Gümrüğünü ödeyip mallarını aldı.

Yani diyeceğim şu ki Mahmut Bey, beynelmilel bir kadındı. Memleketimizin döviz kaynağıydı, ama ne yazık ki kadrini bilemedik. Bir komşu devletin gümrükçüsü bana aynen «Bu kadın bizde olsa el üstünde tutarız ve sizde yaptığı vazife karşılığında ayda ellibin lira maaş bağlarız» demişti.

Size bir şey söyliyeyim mi, bunca senelik gümrükçüyüm, gümrüklerin bir faydası olduğuna kani değilim. Elinde Betül Hanım gibi birkaç kadın olacak, salacaksın Avrupa'ya, Amerika'ya... Sermayesi de kendinden, sen bir şey koymıyacaksın, kazanıp kazanıp getirecekler memlekete beyim. Sonra, neme lâzım, eli gayet açık bir kadındı. Bu işler maaşla olmaz beyim. Betül Hanım gibisi olduktan sonra ben ne yapayım maaşı, değil mi ama... Böyle bir beynelmilel şöhret kolay kolay yetişmez, zaten bizde malûm, adam kıtlığı var. Betül Hanımı bütün yabancı gümrükçüler tanırdı. Fransızlar ona Madam Döviz, Amerikalılar da Misis Döviz derlerdi. Bizim gümrükte de çoğu asıl ismini bilmez, Bayan Döviz diye tanınır.

Ah beyim ah... Halanız sizin öyle mi? Şimdi nerelerdedir bilmiyorum, uzun zamandır da göremedim. İnşallah kavuşursunuz. Çok insana iyilik etmiştir, bu memlekette kaç kişiyi zengin etti. Gayet iyi biliyorum, sevdiği adamın birine Avrupa'dan getirdikleriyle bir kuyumcu dükkânı açtı, bir başkasına da kürkçü dükkânı açtı, daha neler neler... Ama hiç kimse onun kıymetini bilemedi, herkes işi görülünceye kadar, sonra yüzüstü bıraktılar kadını. Yani bütün İstanbulun işsiz güçsüz erkeklerini zengin edecek değildi ya kadın...

Durun bakayım, neydi adı? Haa, evet evet, en son duyduğum, Klarkçı Muammer namında birine bir mağaza açmış demişlerdi. İki sefer Avrupa'ya gidip geldi, koca bir mağaza açıp herifi adam etti. Yaa, halanız işte böyle bir kadındır. Hey gidi hey... Ah bendeki bu kafa, eşek kafa... Bir gün bana, ama çok rica ederim, aramızda sır kalsın, «Niçin serbest hayata atılmıyorsunuz da gümrük anbarlarında ömrünüzü çürütü-

(Reklâmcılık: 5775—30)

yorsunuz?» dedi. «Sermayem yok ki...» dedim. Güldü. «Ben varım, size yardım ederim» dedi. Ah kafa...

Başka mı? Vallahi başka bir malûmatım yok... Bildiklerim işte bu kadar. Siz o Klarkçı Muammer'i bulsanız iyi olur. O bilir nerde olduğunu, Bayan Döviz'in. Belki de hâlâ beraber oturuyorlardır, bilemem... Eskiden Yüksek Kulübe arasıra gider orda görürdüm. Ama emekli olduktan sonra hiç gidemedim oralara... İhtiyarladık ta... Heh heh heh... Gidiyor musunuz? Estağfurullah... Güle güle... Bulursanız benden de selâm söyleyin, çok iyiliğini gördüm, anlatın kendisine böylece, olmaz mı? Ne kadındı, ne kadın... Güle güle Mahmut Bey...

ŞANLILAR KÖYÜNDEN Hüseyin Kızı GÜLLÜ

Radyoda Kayıp İlânları saatinde spikerin okuduğu kayıplar arasında bir de şu ilân vardı:

«Otuzdokuz yıl önce, kızkardeşimiz Şanlılar köyünden Hüseyin kızı Güllü, vilâyetin hükûmet tabibine evlâtlık olarak verilmiş, o tarihten beri âkıbeti hakkında hiçbir bilgi alınamamıştır. Hâlen nerde olduğunu bilenlerin adresini bildirmeleri rica olunur. Arıyanlar: Kardeşi Yusuf Yaranlı ve annesi Kezban Yaranlı; Sirkeci'de Yeni Otel.»

Radyodaki bu kayıp ilânını umursamadan dinliyenlerden hiç biri, otuzdokuz yıl önce, altı yaşındayken bir doktora evlâtlık olarak verilen Güllü'nün milyonluk bir mirasa konduğunu ve bu yüzden arandığını bilmiyordu.

Şanlılar köyünden Hüseyin askere giderken karısı Fatma gebeydi. Dört buçuk yıl askerlik yaptıktan sonra terhis olup köyüne dönünce Güllü adında bir kızı olduğunu gördü. Çünkü askerdeyken, köyden hiç mektup almamıştı. Karısı bir daha gebe kaldı, hastalıklı bir kadındı. Hem gebe hem hasta olduğundan işe koşamıyordu. Hüseyin ikinci kere evlenmek zorunda kaldı. Tarlasını sürmek için öküzü, pazara gitmek için eşeği yoktu. Ona bir yardımcı gerekiyordu. Bir yıl sonra da üçüncü karısını aldı. O günlerde evlenmek kolaydı. Köyde erkekler azaldığından kız babaları evlenecek kızlarına başlık istemiyorlar, sofralarından bir boğaz eksildi diye seviniyor, kızları erkenden evlendirmek istiyorlardı. Savaş dönüşü erkeğe kıran girmişti oralarda.

Hüseyin'in kendinden on yaş küçük kardeşi Hasan'ın işte güçte gözü yoktu, evlenmiyordu da...

Hüseyin'in üçüncü karısı çok zorluydu, dağa bayıra koşan, her yana yetişen, evi çekip çeviren oydu, acardı, gençti de... Bu yüzden evde her dediği oluyordu. Hüseyin'in ikinci karısından bir, üçüncü karısından iki çocuğu daha olup, evdeki çocukların sayısı beşi bulunca, genç gelin, ilk kumasından olma Güllü'nün evlendirilmesini istedi.

(Devamı var)

Zavallı bayram

PREMİDİLİ Bayram Caşet, tarlasının vereceği ilk kokoroz mahsulünden ödenmek üzere, kasabanın ileri gelenlerinden Ramazan Hopa'dan on lira borç almıştı.

Nasılsa, o sene mısır tarlalarına bir hastalık ârız oldu. Başakların her biri, yerden iki karış yükselir yükselmez, esrarengiz bir kuvvet onu kemiriyor, yapraklarından cüda edip kamçı sapına döndürüyordu.

Bayram Caşet, bu vaziyet karşısında, ağlamalı oldu. Gözleri yaş, hançeresi hıçkırıklarla dolu olarak Ramazan Hopa'nın yanına gitti.

— Tinyat bre, zoti Ramazan!
— Tinyat bre Bayram! Siyemir?.

Bayram Caşet, kederli kederli başını salladı:

— İç sorma, mori kardaş!.. dedi. Bitum (bütün) kokorozları maft oldu, billaçis!. Veremeceğim senin parası!..

— Ne soylersin bre?! Ben isterim mutlaka!. Gunçi verdim haniya ki, alacayim.

— Ne yapalım?.. Yok, yok!.. İstiyorsan al martini, holdür bana. Yoktur başka çarası fakat!.

Ramazan Hopa'nın meşru dahi olsa hiçbir mazeret dinlemeğe niyeti yoktu. Kollarını göğsüne kavuşturdu; gözlerini Bayram'ın gözlerine dikti; kayaların arasından yaz kış fasılasız esen rüzgâr kadar sert bir ifade ile:

— Bak bana mori Bayram! dedi, kasma kadar sana hizin veriyorum, fıkdanı hasebilen.. Dimekçi var daha içi ay!. Kasma cirdi zaman bana vereceksin efendim dizet, yaniyaçi yirmi lira. Yoksama senin koliba, tarlası, kuyumları, hepsi neçi malları var, zaft edeceğim vellahi billahi ve tallahi!.

Biçare Bayram, başı yerde, süklüm, püklüm, Ramazan'ın yanından ayrılıp, düşüne düşüne kendi evine döndü.

Bugün on liradan ibaret borcunu ödiyemediği halde, iki ay sonra yirmi lira vermenin hiç imkânı yoktu. Kimden himaye görecek, kime iltica edecekti? Bu, Ramazan denilen adam öyle acar, şirret bir mahlûktu ki, pusu kurup memlekette beş on kişinin kanına girmişken, hiç kimse ağız açıp da: «Ne için yaptın?» diyemiyordu. Elbette, borcun vadesi gelince, bir daha ihmal etmiyecek, gelip, Bayram'ın nesi var, nesi yoksa çatır çatır alacak, damına yerleşecek, fıkaralığına rağmen kasabada az çok mevki ve haysiyet sahibi olan bütün bir aileyi hem rüsvay, hem de perişan edecekti.

Bu kuvvetli ihtimaller karşısında, zavallı Bayram Caşet, düşüne düşüne ancak bir çarei halâs buldu: Hicret etmek.

Gün kaybetmeden dağarcığını doldurup sırtladı; çocukluğundanberi yamacında yaşadığı yalçın ve çıplak dağları aşarak sahile indi.. Oradan da vapura atlayıp soluğu İstanbulda aldı.

— Artık, Ramazan ne isterse yapsın! diyordu. Benim gözlerim görmiyecek ya?!

Arife günü rıhtıma çıktı. Henüz ilk defa gördüğü muazzam şehrin yüksek binalarına, tramvaylara, otomobillere hayran nazarlarla baka baka, Yenicami'deki kahvelerin birine düştü.

Vakit ikindi idi. Bu saatten sonra, uzunca bir deniz yolculuğunun verdiği sersemlikle, çıkıp da iş aramaktan bir fayda hâsıl olamazdı. Bayram, okkalı bir kahve getirtti, bir de sigara yaktı; geride bıraktığı sevgililerini göz önüne getirerek hayalâta daldı...

— Bom!. Bom!. Bom!.

Güldür güldü toplar atılıyordu. Derinden gelen bu ses, Bayramı rüyasından uyandırdı. Kulak kabarttı.. dinledi.. Bu top sedalarına bir mâna veremedi. Elinde tepsi ile müşteriye kahve götüren çırağı çevirdi ve sordu:

— Hoy bre arkadaş! Ne bu toplari?..

Çırak:

— Ramazan geldi! dedi.

— Ramazan?! Hancisi Ramazan?!

— Kaç tane var, babalık?

Bayram Caşet'in korkudan gözleri büyüyüvermişti. Uzaklaşmak istiyen çırağın koluna yapıştı.

— Bizim melmeçetteki Ramazan celdi burada?

Çırak herifin saflığına güldü. Dünyada amma budala insanlar vardı!..

— Evet, ya! dedi; sizin memleketteki Ramazan!

Zavallı Bayram Caşet'in birdenbire kolları kesildi. Önündeki alçacık, tahta masanın üzerine yığılırken, boğuk boğuk haykırdı:

— Hay Allah belânı versin, bre!. Bu kadar mesarif yaptım da celdim buraya.. Yeşek oğlusu Ramazan benim arkasından celdi, bre! Hu.. Hu.. Hu!

Ercümend Ekrem

Bayram edelim!

Geçti mâh-ı ramazan, üç gece bayrâm edelim!
Yetişir artık oruç, buseler ikrâm edelim!
Sine-i vasla çekip tâlii gel râm edelim!
Geçti mâh-ı ramazan, üç gece bayrâm edelim!

Şeb-i ömrümde benim doğ, geceler nûr olsun,
Câm-ı busenle senin Akbaba mahmur olsun,
Şu gönül adlı çocuk bir kere mesrur olsun,
Geçti mâh-ı ramazan, üç gece bayrâm edelim!

Çimdik

— Ne yiyeceksiniz ağa efendi hazretleri?..
— İstanbulda ne yinir ulen? Para yiyecen para!.

SATILIK GELİN ESVABI

11

YAZAN - ADNAN TAHİR
ÇİZEN - TURHAN SELÇUK

İRFAN, SATILIK GELİN ESVABI İÇİN İLANDAKİ NUMARAYA NİHAYET TELEFON EDEBİLMİŞTİ. ÇOK TATLI VE ÇOK KÖRPE BİR SES DE ADRESİ VEREREK ESVABI İSTEDİĞİ ZAMAN GÖREBİLECEĞİNİ SÖYLEMİŞTİ. FAKAT MİMAR İRFAN HALÂ MÜTEREDDİTTİ...

DEMİNDENBERİ SORAYIM DİYORUM... ARAYA HEP LÂF KARIŞIYOR. PEK YAKINDA BİR GELİN ESVABI LÂZIM OLACAK BANA DEMİŞTİN. BU NE DEMEK OLUYOR ANLIYAMADIM?

YÜZ PARALIK AKLIN VARDI... ONU DA POLİS ROMANLARINA HARCADIN. YAKINDA EVLENİYORUM... ANLADIN MI BAY KÜLTÜR.

BENDEN GİZLİ İŞLER ÇEVİRİYORSUN DEMEK?... KİM BU SEFERKİ TALİHSİZ KIZ?

İSTER İSTEMEZ GİZLİ TUTUYORUM. GEÇEN SENEKİ MARİFETİNİ UNUTTUM MU ZANNEDİYORSUN?... KIZLARI BİRBİRİNE KATMIŞTIN... DETEKTİF BOZUNTUSU SENDE...

EVLENMEĞE KARAR VERDİĞİNE GÖRE BU SON MACERA CİDDİ BİRŞEY OLACAK. YENGEMİZ GÜZEL Mİ BARİ?...

HEM GÜZEL, HEM AĞIRBAŞLI, HEM DE AKLI BAŞINDA BİR KIZ... AMA KİM OLDUĞUNU SÖYLEMEM SIRDIR...

ANNEM DE ISRAR EDİP DURUYOR... DÜNYA GÖZÜ İLE MÜRÜVVETİMİ GÖRMELİYMİŞ... BEN YOKKEN MÜSTAKBEL YENGEN TELEFON EDECEK OLURSA ÇOK DİKKATLİ KONUŞMALISIN.

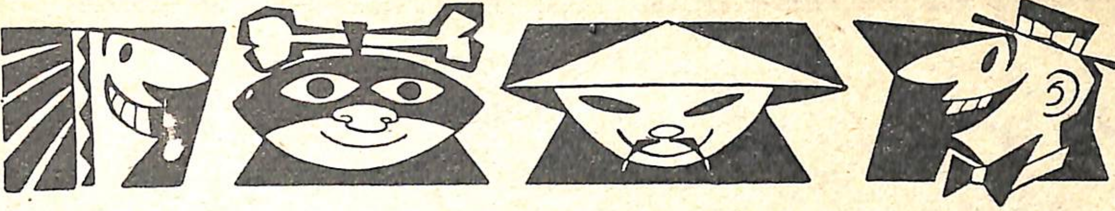
HANGİSİ NE BİLEYİM BEN?.. SEN YOKKEN BİR SÜRÜ KADIN TELEFON EDİYOR BURAYA.

ESKİ MACERALARIN HEPSİNE PAYDOS DEDİK VE SONUNA BİR NOKTA KOYDUK...

ÇOK KOMİK LÂFLAR ETMEĞE BAŞLADIN YİNE... YA İZDİVACI GERİ KALAN KIZ?... İLÂNI OKUR OKUMAZ ELİN AYAĞIN BOŞANDI...

KAPI ÇALINIYOR. MÜŞTERİ GELDİ... SEN HALÂ PROJEYİ HAZIRLIYACAKSIN... GEL DE KIZMA BİRADER.

DEVAMI VAR

MİLLETLER GÜLÜYOR

Daktilo!

Genç ve güzel daktilo muntazam çalışmalarıyla idare meclisinin dikkatini çekmiş ve Taşra'dan Paris'e tâyin edilmişti.

Yeni müdürü genç kadını odasına çağırttı:

— İşinize kolay intibak edeceğinizi ümit ederim, dedi. Çünkü burada da Taşradaki işinizin aynını yapacaksınız!

Daktilo tatlı tatlı gülümsedi:

— Mükemmel! dedi, öyleyse beni öpün! dizlerinizin üstüne oturtun ve başlıyalım!!!...

* * *

Diplomat!

Otelin müdürü kapıcının birine soruyordu:

— Bu sabah koridordan geçerken gördüm. 19 No. lu odanın kapısını açmanla «Özür dilerim ekselâns..» diyerek kapaman bir oldu. Niçin?...

— Diplomat çırılçıplaktı da ondan!...

— Nasıl olur? 19 No. lu odada genç bir kadın kalıyor.

— Hay Allah! dedi kapıcı, diplomatı neden biraz efemine bulduğumu şimdi anladım!!...

* * *

Ne yapıyor?

Jacqueline, samimî arkadaşı Pauline'i görünce sevinçle haykırdı:

— Pauline! Büyük bir yükten kurtuldum!..

— Ne oldu Jacqueline?...

— Senelerdir kocamın gecelerini nerede geçirdiğini merak edip dururdum. Dün gece eve her zamankinden erken geldim ve...

— Evet sonra...

— O'nu evde buldum!...

— Brigitte Bardot mu?. Ben değilim.. Üstümüzdeki katta!

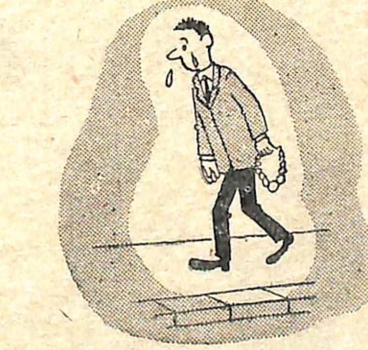

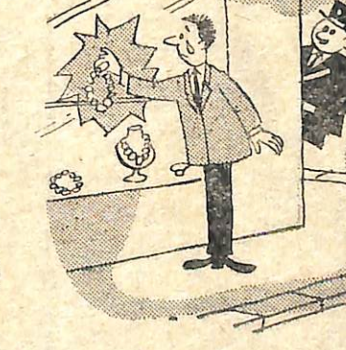

Yazısız hikâye

Serenad

Kasabanın bandosu, tam kadro ile, bütün pencereleri, perdeleri sımsıkı kapalı bir evin önünde çalıyordu. Oradan geçmekte olan bir turist davulcuya sordu:

— Ne yapıyorsunuz?

— Bugün kaymakamın şerefine bir serenad veriyoruz.

— Ne yazık ki kaymakamınızın terbiyesi kıt! Hiç olmazsa balkona çıkabilirdi...

Bandoda trombon çalan adam hışımla turistten tarafa döndü:

— Aynı anda iki yerde birden nasıl olayım?...

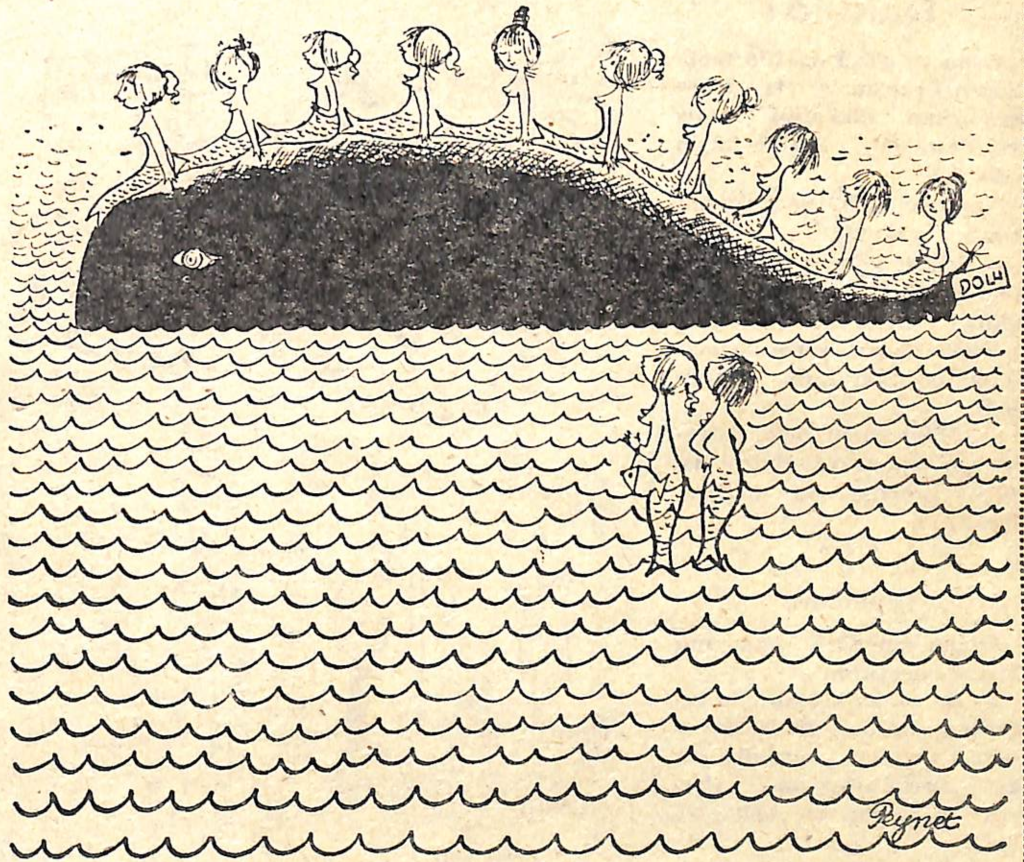
Konuşan makina

Genç kadın kocasına soruyordu:

— Sevgilim! İlk konuşan makineyi Edison'un icadettiği doğru mu?...

— Hayır! dedi genç adam, Edison sadece istenildiği zaman susturulabilenini icadetti!...

Dünya Karikatürleri

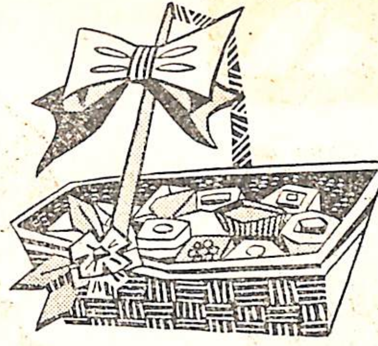
-BU DA DOLMUŞ !..

-OYNAMAK İSTEMİYORLAR MI?
-EVET, GREV YAPTILAR!

-GÜZEL, GÜZEL, GÜZEL... ŞİMDİ BİR DE KABİLİYETİNİZİ DENEMEM LÂZIM!

-BEYEFENDİ, ÜÇ KOPYA İSTEMİŞTİNİZ DEĞİL Mİ?..

Bayram demek:
Şeker demektir.
Şeker demek:

Bayram demek:
Şeker demektir.
Şeker demek:

Ali Muhiddin Hacıbekir demektir!

(AK—32)

AKBABA YAYINEVİ

* Kitaba, kitap değerini, kitap haysiyetini verir.
* Kitaplarını, kaba, ucuz gazete kâğıdına basmaz.
* En pahalı, en iyi mürekkebi kullanır.
* Kitabı, yandan tellemez. İplik dikiş yaptırır ve üç yanını kestirir.
* Karton kapak ve altı renkli kuşe gömlek içinde satışa çıkarır.
* Ve basacağı kitabı titizlikle seçer.

AKBABA YAYINLARI:

1 — PORTRELER: Abdülhak Hâmit'ten, Tevfik Fikret'ten, Ahmet Hâşim'den Peyami Safa'ya kadar birçok şair ve romancılarımızın portreleri. Bu kitapta, en ünlü sanatçılarımızı, sevgileri, öfkeleri, nükteleri ve sanatları ile YUSUF ZİYA ORTAÇ'ın kaleminden tanıyacaksınız. İkinci baskı: Fiatı 750 kuruş.

2 — GÜN DOĞMADAN... Yusuf Ziya Ortaç'ın baş yazılarından seçmeler. Fiatı 5 lira.

3 — GÖÇ... Yusuf Ziya Ortaç'ın romanı. Fiatı 5 lira.

4 — BİR RÜZGÂR ESTİ... Yusuf Ziya Ortaç'ın en güzel şiirleri ve Şehir Tiyatrosunda oynanan BİNNAZ isimli, Lâle devrine ait, üç perdelik manzum piyesi. Fiatı 5 lira.

5 — İSMET İNÖNÜ... Yusuf Ziya Ortaç'ın eseri. Türk dilinde ilk romanlaştırılmış biografi. Fiatı 5 lira.

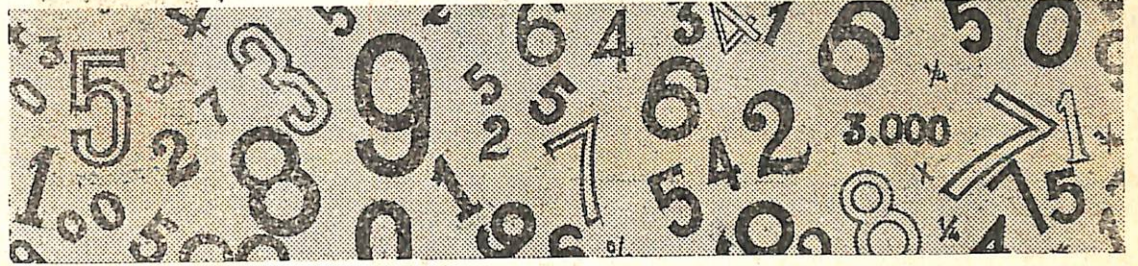
6 — GÖNÜLDEN SESLER... Orhan Seyfi Orhon'un biribirinden güzel şiirleri. Fiatı 750 kuruş.

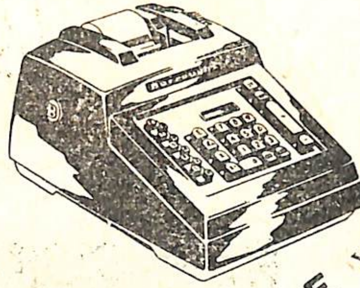
* Bütün siparişler taahhütlü gönderilir.
* Sipariş karşılığı pul kabul edilmez.

Adres:
AKBABA YAYINEVİ
Divanyolu, Klodfarer caddesi
İSTANBUL

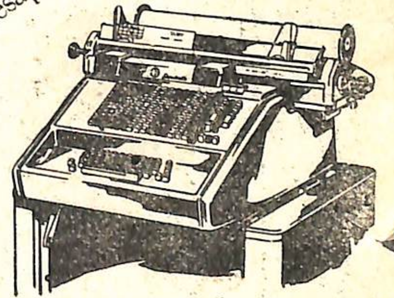
(AK—33)

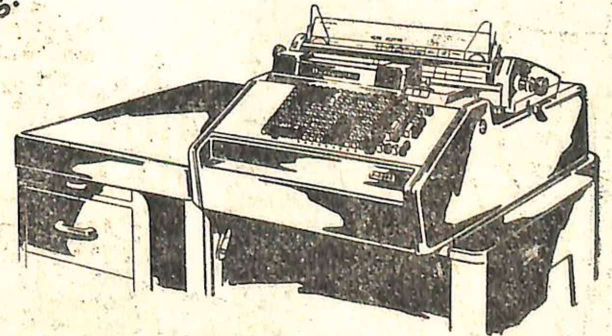
Burroughs muhasebe makinalarının en mütekâmilini hizmetinize sunar.

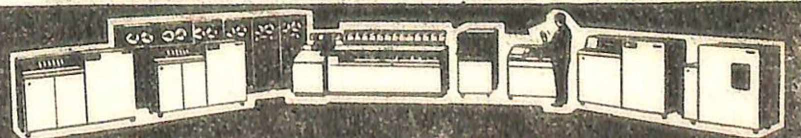
* TİCARETHANEDE Yevmiye, defteri kebir, müfredat, mizan, fatura v.s.
* SANAYİDE İşçilik dağıtımı, ücret bordrosu, malzeme hareket ve stokları, günlük maliyetler v.s.
* BANKACILIKDA Tasarruf, borçlu ve alacaklı cari, senet hesapları v.s.
* ELEKTRİK, TELEFON v.s. İŞLETMELERDE

Koç - Burroughs
TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
İstiklâl Cad. No. 347
Tel: 44 70 55 - 44 66 60

(Kısmet: 168—34)

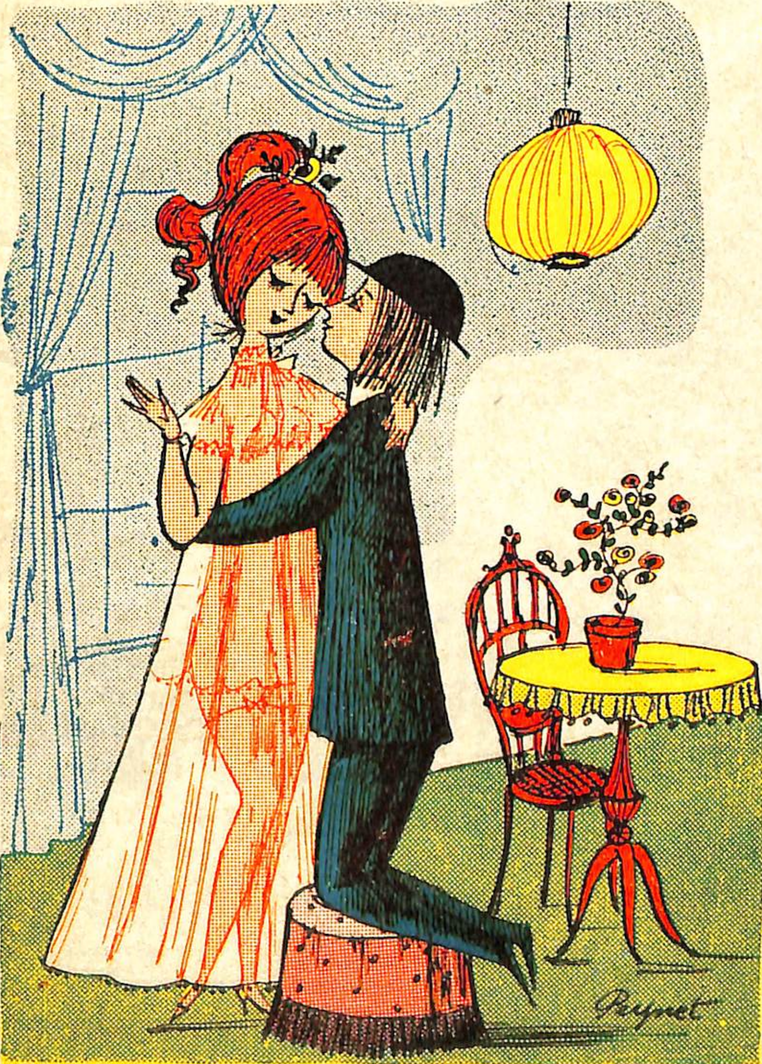
Akbaba

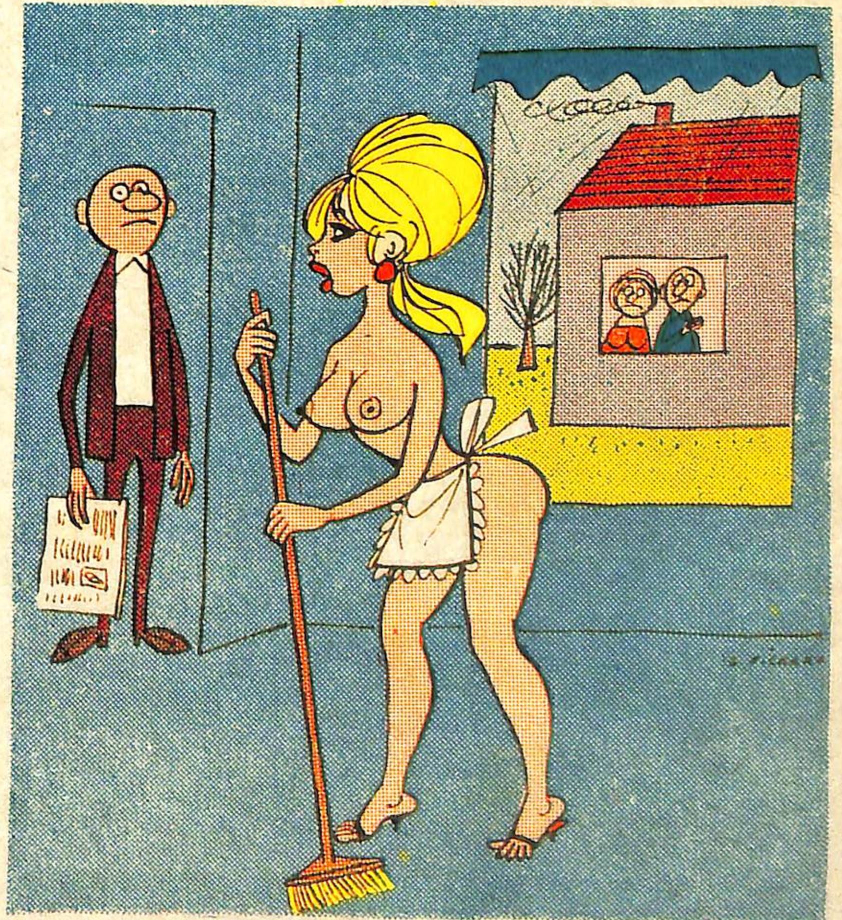
-ODAYI DEĞİL, HİZMETÇİYİ TUTTUM!..

-BÜTÜN ARKADAŞLARIM ADINA.

-MERHAMET SEVGİLİM, MERHAMET.. PANTA-
LONUMU DAHA BUGÜN ÜTÜLEDİM..

-NEDEN BÖYLE ÇIPLAK ÇALIŞIYORSUN!
-APARTMANIMIZIN NE KADAR SICAK OLDU-
ĞUNU GÖRÜP, AĞIZLARININ SUYU AKSIN DİYE!